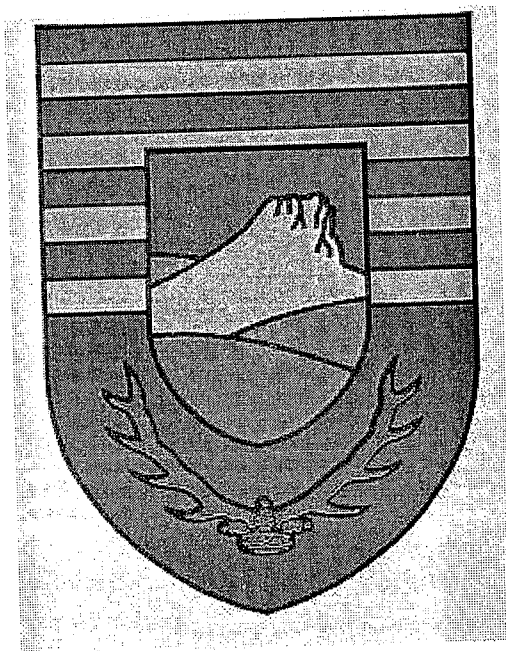


---

**Helyi  
Esélyegyenlőségi  
Program**

Budaörs Város Önkormányzata



**Szerkesztették:**

Kiss-Molnár Enikő,  
Németh Lászlóné, Szabó Sándor, Sófalvi Gyöngyi,  
Teller Tamásné, Tóth Etelka,

**2013 - 2018.**

## Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	5
1. Bevezetés .....	5
A település bemutatása .....	5
A múlt .....	5
A jelen .....	6
Értékeink, küldetésünk.....	8
Célok .....	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	9
2.1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	9
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása.....	9
3.2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....	12
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.....	19
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	20
4.3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	20
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet .....	20
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció .....	21
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások .....	22
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció.....	24
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete.....	28
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	28
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	29
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....	31
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. ....	31
5.4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység .....	32
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.) .....	32
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége .....	36
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....	36
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....	40

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. ....	41
6.5. A nők helyzete, esélyegyenlősége .....	42
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége .....	42
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.) .....	42
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe .....	43
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak .....	43
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona). ....	44
5.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. ....	44
7.6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége .....	44
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.).....	45
6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete .....	45
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	45
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen ....	48
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása. ....	50
8.7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége .....	50
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái .....	50
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei .....	52
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés .....	52
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása .....	55
8. Konzultáció, nyomon követés és nyilvánosság biztosítása.....	55
Kötelezettségek és felelősségi körök .....	55
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervei (HEP IT).....	57
2. számú függelék Táblázatok .....	57
A beavatkozások megvalósítói.....	57
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	57
3. Megvalósítás.....	59
A megvalósítás előkészítése.....	59
A megvalósítás folyamata .....	59
Monitoring és visszacsatolás .....	61
Nyilvánosság .....	61
Érvényesülés, módosítás.....	62
4. Elfogadás módja és dátuma.....	63



## Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

### 1. Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Budaörs Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

## A település bemutatása

### A múlt

Budaörs város Budapesttől nyugatra, a Budai-hegység déli részén, a 140-160 m magas Budaörsi-medencében fekszik. Területe 23,59 négyzetkilométer.

Budaörs a szorgos munkálkodás helye volt a történelem folyamán. Ma is az.

Az Örsre vonatkozó első írásos emlék, egy 1236-ból, származó oklevél, melyet IV. Béla király állíttatott ki.

A törökkorban a település 1566-ban vált lakatlanná. A török elleni felszabadító harcokat idézi egy legenda a város címerében is szereplő Törökugrató hegyről.

Budaörs újkori története is összefügg a gazdasággal. A XVII. század végére a lakatlan területek jövedelmezővé tétele érdekében a Habsburg-udvar és a nagybirtokosság betelepítésbe kezdett. Ennek érdekében kedvező telepítési feltételeket ajánlottak az elnéptelenedett földekre érkezőknek. A németek betelepítése Budaörsre a XVIII. század első harmadában kezdődött el.

Budaörs már a kora középkorban és a török hódoltság idején is bortermelő vidék volt. A „szőlőkultúrát” azonban a német telepesek hozták magukkal.

A község 1743-ból fennmaradt pecsétje is a szőlő- és bortermelés jelentőségére utal (kereszt és szőlőfürt). A Frank-hegy oldalába a budaörsiek telepítettek szőlőt, s az új szőlőültetvény után a Zichyektől ötévi adómentességet kaptak.

A gyümölcsstermesztésben fordulatot hozó, a gazdálkodást fellendítő új gyümölcs az őszibarack volt. Elképzelhető, hogy a császári ezredékbe sorozott budaörsiek hozták magukkal Itáliából.

A budaörsi őszibarackvidék kialakulása a termőtalaj és a kedvező éghajlat egyenes következménye volt. Termelése robbanásszerűen terjedt el Budaörsön. Mivel kevés volt a terület, a barackot a szőlőkbe és szántóföldekre ültették. Ezzel a bortermelés minőségileg romlott ugyan, ám a budaörsi barack hamarosan országos hírvé vált.

Amikor a XVIII. században betelepült a város, élénk ipari tevékenység vette kezdetét: „Iparos mintegy 100 mester van a községben: kovács, asztalos, ács, kőműves, kerékgyártó, esztergályos, kalapos, szűcs, takács, csizmadia, cipész, lakatos, kötélgyártó, kádár. A kisiparosok legtöbbször csak a község lakossága részére végeztek munkát, vásárra csak néhányuk dolgozott.

Az iparosok kezdeményezésére az Esze Tamás utcában ipariskola létesült, élén Szakály Mátyás állt.

1946. január 4-én született meg a kitelepítési rendelet végrehajtási utasítása, melynek végrehajtására az országban elsőként Budaörsön került sor. Az első Németországba tartó szerelvény 1946. január 19-én indult

el a baden-württembergi Mannheim irányába, majd ezt még további hat követte Mosbach, Heilbronn-Aalen, Mergentheim, Tauberbischofsheim, Öhringen-Künselsau és Karlsruhe célállomással. Február elejére Budaörs gyakorlatilag üresen állt. A házak és földek gazdátlanul álltak a községben, szabad prédaként a fosztogatók előtt. Mindezzel azonban a kitelepítés még nem ért véget: 1947. augusztusában újabb 80 családot telepítettek ki a későbbi NDK területére. Így gyakorlatilag elmondható, hogy Budaörs lakosságának 85-90 százalékát elűzték hazájából.

## A jelen

A város 2013-ban 10,8 milliárd forintos bevételre és 14,4 milliárdos kiadásra számít a költségvetés szerint. Az önkormányzat szociális segélyezésre, személyes gondoskodást nyújtó ellátásokra, ellátási szerződésekre mintegy 850 millió forintot költ, ami bevételeinek mintegy 8, kiadásainak 6 százaléka.

A Budapesttől mindössze néhány kilométerre fekvő, közel 29 ezer lakosú Budaörsöt a főváros nyugati kapujaként is említik, részben elhelyezkedése, részben a közlekedésben és a szolgáltatásokban betöltött szerepe miatt. A számos idetelepült cég meghatározó szerepet tölt be a város gazdaságában.

A legforgalmasabb autópályák közül a balatoni és a Bécsbe vezető sztráda közös szakasza a városon halad át. A fő közlekedési útvonalak, valamint a főváros közelsége számos vállalat számára is rendkívüli vonzerőt jelent, s az autópálya mellett megtelepedett kereskedelmi központok szolgáltatásait igénybe veszik a környező települések és a főváros lakói is. (A kereskedelmi központok egyetlen hátránya, hogy a városi bűncselekmények nagy részét itt követik el.)

Az autópálya és a mellette megtelepült szolgáltató cégek a város gazdaságában is meghatározó szerepet töltenek be, amelyek jelenléte a helyi adóbevételek szempontjából is kulcsfontosságú. Az itt tevékenykedő társaságok között a multinacionális vállalatokat - egyebek mellett - a Tesco, az Auchan, Invitel és társaik képviselik, de mellettük számos kis- és középvállalkozás is megtelepedett Budaörsön.

Az újabb befektetők letelepedésének elősegítése érdekében kedvező iparűzési adót alkalmaz Budaörs. A város önkormányzata 2013. június 5-én elfogadta a helyi adórendeletek módosítását. Eszerint 2013-ban visszamenő hatállyal 2%-ról 1,9%-ra, 2014. január 1-től pedig 1,8%-ra csökkentette a helyi iparűzési adó mértékét. Ezzel a döntéssel idén várhatóan 400 millió, míg jövőre 800 millió forint marad a budaörsi vállalkozások zsebében.

A városban működő nagyvállalatoknak, illetve a kis- és középvállalkozásoknak köszönhetően a település foglalkoztatási helyzete alapvetően jó volt. A munkanélküliség mértéke jóval az országos átlag alatt maradt, sőt inkább – speciális - munkaerőhiánnyal küzdöttek a helyi vállalkozások. A válság nyomán nőtt a munkanélküliség, az alacsonyabb iskolázottsággal bírók körében jobban, de a felsőfokú végzettséggel rendelkezők is megszenvedték az elmúlt éveket.

Budaörs városa elkötelezett a tudásintenzív iparágakban tevékenykedő kis- és középvállalatok, valamint a kereskedelmi és logisztikai centrumok mellett. A következő évek feladata a város dinamikus fejlődésének fenntartása, de az extenzív fejlődés helyett az intenzív fejlődésre alapozva.

2011-ben az országos átlag szerint 69 működő vállalkozás jutott ezer lakosra, Budaörsön ez az érték 109.

Az infrastrukturális beruházásokban jelenleg a lakosság életminőségének javítása, valamint a környezetvédelmi jellegű beruházások dominálnak. Budaörs vezetése komoly hangsúlyt fektet a város, mint lakóhely még vonzóbbá, emberközpontúvá tételére. A kertvárosi területek elsősorban azok számára népszerűbbek, akik a nagyvárosi forgatag helyett kellemes, nyugodt lakókörnyezetre vágnak. Ezt az igényt az is jelzi, hogy Budaörs lakosainak száma mára megközelíti 30 ezer főt, egyes elemzések szerint ez jelenti a harmonikus élhetőség maximumát.

A járási közigazgatási átszerveződés nem változtatott Budaörsnek a térség életében játszott vezető szerepén. Annak érdekében, hogy a lakosok lehetőleg ne érezzék meg a változást, a város több intézkedést is tett, továbbra is szem előtt tartva helyi polgárok érdekeit.

Budaörs tömegközlekedése is jelentős, a városnak saját ingyenes buszhálózata és vasútállomása is van. Budapesttel több buszjárat közvetlenül is összeköti.

Közigazgatása kimagasló színvonalon működik. A közelmúltban fejeződött be egy kiemelkedő, országosan is említésre méltó fejlesztés: a polgármesteri hivatal virtuális ügyfélszolgálatja.

Fontos látni, hogy míg sok szempontból valós verseny áll fenn a települések között (pl. tökevonásban, bizonyos adminisztrációs szolgáltatások nyújtásában, stb.), addig az agglomerációban található települések egymásra vannak utalva, ha nem kooperálnak, mindannyian rosszul járnak.

Budaörs szociális térképe alapján megállapítható, hogy a város viszonylag homogén lakossággal rendelkezik a lakók szociális státusza alapján, amelyben az országos átlagot meghaladó (több mint egyharmad!) arányban találhatók a felsőfokú végzettséggel rendelkezők. A gazdasági mutatók (és a fentebb leírt helyi tradíciók) láttatják, hogy lakosság vállalkozó kedvű Budaörsön.

A város demográfiai adatai alapján és a válság elhúzódásával nőnek a szociális és közbiztonsági kiadások. Egyrészt a város lakossága és a nagycsaládosok száma nő, másrészt lassan növekszik az idősebbek létszáma a város népességén belül. Ennek tovagyrúzó hatása van az egészségügyi és szociális ellátórendszerre. A növekvő lakosság- és látogatószám egyértelműen növeli a város közbiztonsági kockázatait. Ezek alapján prognosztizálható, hogy a város szociális, egészségügyi, oktatási-kulturális és közbiztonsági kiadásai a jövőben is növekedni fognak, míg a válság elhúzódásával város bevételei csökkennek.

A KSH demográfiai térképe szerint Budaörs azon kevés település közé tartozik, ahol a korábbi válságos években is nőtt a lakosság.

A 2011-es KSH népszámlálási adatok szerint Budaörs állandó népessége 26 129 főt, lakossága 26 757 főt tett ki. (Ez az adat már meghaladott, lásd alant.) A város ekkor nőbővítéssel bírt, ugyanis 12 709 férfira 14 048 nő jutott. A legnagyobb létszámú korcsoportok a 35-39 év közötti (2 328 fő) és az 55-59 évesek (2 275). A város korfája még éppen dinamikus, tehát a 0-18 évesek (6012) létszámfölényben vannak a 60 év felettiekhez (5642) képest.

A város lakónépessége 2012. január 1-jén 28 975 fő volt. Népsűrűsége 1115 fő/km<sup>2</sup>, és kifejezetten városias képet mutat, bár messze alacsonyabb, mint Budapest népsűrűsége (3232 fő/km<sup>2</sup>). Budaörs lakónépessége, ha lassabb mértékben is, de tovább nőhet a következő időszakban. Ez a folyamat - lakosságszám további jelentősebb növekedése - lassítható különböző előírásokkal (a beépíthetőség, a belterületek nagyságának, stb. szabályozása), de egyelőre meg nem állítható. Budaörs népességét az elmúlt évek folyamatai alapján a 2009-ben készült népességprognózis 2015-re mintegy 31 300 - 31 500 főre prognosztizálta.

Budaörs szerencsés abból a szempontból, hogy a lakosságában mindössze 51 olyan fő található, aki az általános iskola első évfolyamát sem végezte el (0,2 %). A lakosság 97,8 százaléka rendelkezik általános iskolai végzettséggel, 70,2 százalék érettségivel és 37,5 százalék diplomával. (2011-es adatok.)

A KSH szerint 2011-ben 339 férfi és 377 nő volt regisztrált munkanélküli. A 716 főből 180 napnál régebben 433-an voltak munka nélkül. A 11 898 főnyi foglalkoztatott mellett a 6 (hat) százaléknyi munkanélküli már magasnak számít Magyarország egyik legfejlettebb településén, de mindez az országos átlag fele. Magas az inaktív keresők (6381) és eltartottak száma (7387) is. A lakosság 41 százaléka „tartja el” az 59 százalékát, bár ez az érték még az országos átlaghoz képest „jó” mondható. Budaörs évekig arra volt büszke, hogy alig van a városban munkanélküliség. Sajnos a válság hatása ezt a várost sem kímélte, s megugrott a támogatandók aránya.

A fenti adatoktól eltérnek a munkaügyi központi adatai. Ezek szerint 2011-ben 820 és 2012-ben 782 fő álláskeresőt tartottak nyilván.

A város lakossága alapvetően elégedett Budaörsszel, a város adta lehetőségekkel. A Capital Research Piackutató Intézet (CR) által készített felmérés szerint a budaörsiek szeretnek a városukban élni, a megkérdezettek fele szerint nagyon jó, további harmaduk szerint pedig inkább jó az élet Budaörsön. Az ötfokú skálán mért átlag 4,3, ami kimagasló eredménynek számít, hiszen budapesti kutatásoknál ez az adat rendre 3,3-3,4 között alakul. Általánosságban elmondható, hogy az emberek a kereskedelemmel elégedettek a leginkább, amelyet követ az iskolákkal és szolgáltatásokkal való elégedettség, míg a sort a közbiztonság és a szórakozási lehetőségek zárják. Az oktatási és humán szolgáltatási intézményekkel a városlakók elégedettek, de lakossági fórumon felvetődött, hogy Budaörsön is szükség lenne egy felsőoktatási intézményre. Egy felsőoktatási intézmény kihelyezett tagozatának a budaörsiek zöme örülne, több mint felük szerint nagyon jó lenne, további háromtizedük szerint pedig inkább jó. Némi elégedetlenség fogalmazódott meg a kulturális-szabadidős létesítmények száma, mérete, alkalmassága miatt is.

## Értékeink, küldetésünk

*Minden ember egyenlőnek született és képességei és lehetőségei határozzák meg egyéni boldogulását. Ezért mi olyan településen kívánunk élni, ahol nem kérdezik meg, hogy ki roma, cigány, és ki nem, ki a sváb, bajor és ki a magyar.*

*Fontos nekünk, hogy a mélyszegénységben élők esélyt kapjanak a felemelkedésre, megtalálják lelki és anyagi egyensúlyukat, hogy büszke tagjai legyenek polgárságunknak.*

*A jövőnk múlik azon, hogy a gyerekeink ne kicsi felnőttek legyenek, megőrizzük boldog gyermekkorukat, hogy kiegyensúlyozott, aktív, egészséges lelkű és testű felnőttekké váljanak szüleik, barátaik örömére és a társadalom hasznára.*

*Figyelünk arra, hogy az idősek, szüleink, nagyszüleink és kortársaik tiszteletben, megbecsülésben elégedetten éljenek közöttünk, és városunkban megbecsült pozíciójukat ne merje megkérdőjelezni senki.*

*Fontos a számunkra, hogy a nők és férfiak egyforma lehetőséget és esélyt kapjanak céljaik megvalósításához, életük és munkájuk megszervezéséhez, lehetőségeik kiteljesedéséhez. Lelkiismereti kérdés, hogy a fizikai-egészségügyi hátrányokkal sújtottak életét szebbé, boldogabbá, élhetőbbé tegyük, s hogy ne érje őket közösségünkben kirekesztés, gúny, támadás.*

*Budaörs Város minden polgára méltó a tiszteletre, megbecsülésre, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy életét boldogan, szeretetben élje le. Így e közösség képviselője, a város önkormányzata azért dolgozik, hogy Budaörs az aktív, elégedett, megbecsült, a társadalmi hátrányoktól mind kevésbé sújtott emberek városa legyen.*

## Célok

### A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budaörs Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

### A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

### A HEP IT célja



Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

## **A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)**

### **2. 1. Jogszabályi háttér bemutatása**

#### **1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása**

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény. (a továbbiakban: Kjt.)
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.)
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény
- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- Valamint a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

### **Az EU 2020 stratégia<sup>1</sup>**

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedéstervezet. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

### **Nemzeti Reform Program**

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.<sup>2</sup> A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

### **Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia**

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkóztatás politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

### **„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia**

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

### **Nemzeti Ifjúsági Stratégia**

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határozza meg. A Stratégia megvalósítása két éves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

- **149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet** a gyámhatóságról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról (Gyer.)

<sup>1</sup> A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

<sup>2</sup> Európai Bizottság, Európa 2020 [http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index\\_hu.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm)

- **328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- **235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet** a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- **261/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet** a nevelőszülői, hivatásos nevelőszülői és helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről
- **226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgálatok, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról
- **29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról
- **257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet** a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- **9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- **8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- **1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- **9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről
- **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet** a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi. . . intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- **36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet** a gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól
- **3/2006. (V. 17.) ICsSzEM rendelet** a szociális intézményen belüli foglalkoztatás szakmai követelményeiről, személyi és tárgyi feltételeiről
- **81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet** az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről

#### **Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása**

- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 23/2004. (IV. 20.), valamint a felnőtt és gyermek személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 24/2004. (IV. 20.) rendelete,
- Budaörs Város Önkormányzat Esélyegyenlőségi terve, 2012. március.
- a 365/2011.(IX.21.) ÖKT sz. határozat: Budaörs Város Ifjúságpolitikai Konceptiója 2011-2021.
- Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 32/2013. (VI.24.) önkormányzati rendelete Az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről valamint a fizetendő térítési díjakról
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének az ingatlanok közműfejlesztésének helyi támogatásáról szóló 31/2003.(IX.08.) önkormányzati rendelete
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének a lakáscélú helyi támogatásokról szóló 23/2008. (IV.29.) önkormányzati rendelete
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének a digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról szóló 40/2005. (V.25.) önkormányzati rendelet.
- 162/2013.(V.15.) ÖKT sz. határozat Civil szervezetek (egyesületek és alapítványok) 2013. évi pályázatainak elbírálása
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének a tanulmányi ösztöndíjakról szóló 32/2007. (IX.24.) önkormányzati rendelete.
- 161/2004.(VI.17.) ÖKT sz. határozat a Támogató szolgálat létrehozása

### 3. 2. Stratégiai környezet bemutatása

#### 2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

##### Költségvetési koncepció

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény hatályos 24. §-a értelmében a jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester október 31-ig nyújtja be a képviselő-testületnek. Ezt követően a polgármester magát a költségvetési rendelet-tervezetet a központi költségvetésről szóló törvény hatálybalépését követő negyvenötödik napig nyújtja be a képviselő-testületnek jóváhagyásra.

Idézet a 2013. évre szóló költségvetési koncepcióból:

*„Továbbra is részt kell vállalni - a lehetőség szerint - a megújuló közfoglalkoztatásban, csökkentve ezzel a helyi munkanélküliséget.*

*A költségvetésben önálló soron szerepelő, támogatott civil szervezetek, egyesületek, továbbá a társadalmi szervezetek, valamint éves pályázat során támogatásban részesült civil szervezetek által év közben előterjesztett további támogatási igény nem támogatható.*

*A szociális juttatásokat a 2012. évinél magasabb szinten szükséges tervezni a településen élők körében előforduló krízishelyzet kezelése érdekében.”*

##### Gazdasági program

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Budaörs Város Önkormányzata 2009-ben készítette el öt évre szóló - 2014-ig szóló - gazdasági programját. Azóta ilyen munkaanyag nem készült, noha alapvetően megváltozott a gazdasági helyzet. A HEP szempontjából az alábbi részek fontosak a programból:

*„Budaörs szociális térképe alapján megállapíthatjuk, hogy a város viszonylag homogén lakosságállománnyal rendelkezik a lakók szociális státusza alapján, amelyben az országos átlagot meghaladó arányban találhatóak a felsőfokú végzettséggel rendelkezők. A gazdasági mutatókat elemezve látni fogjuk, hogy lakosság összetétele különleges helyzetet teremt Budaörsön: minthogy a városban gyakorlatilag nincs munkanélküliség és a szociálisan hátrányos helyzetű lakosság száma is rendkívül alacsony, a budaörsi önkormányzat támogatásainak címzettjei más településen döntően nem tartoznának a támogatottak körébe.*

*Míg a rendszeres szociális támogatások esetében az egy főre fordított támogatások mértéke nem tér el jelentősen a vizsgálatba vont további három településétől, addig az eseti támogatások mértéke jelentősen meghaladja a többi település átlagos támogatásának mértékét.*

##### Budaörs lakásállománya

Budaörs lakásállománya 2007-ben 9 800 lakásból állt. A lakásépítések üteme ingadozó, de a lakásállomány folyamatosan bővül. Az elmúlt tíz évben az épített lakásoknak ez előző évben építettekhez mért aránya 63% (1998) és 141% (2006) között ingadozott, és összességében csökkenő tendenciát mutat. Ez a tendencia 2006-ban megtört, ekkor az épített lakások száma (165 db) 41%-kal haladta meg a 2005. évben épített lakások számát. 2007-ben azonban az előző év magas adatai után 68,5 százalékkal tízéves mélypontra volt az új építések száma. Amennyiben a meglévő lakásállományhoz viszonyítjuk az évente épített új lakások számát, úgy a csökkenő tendencia felerősödik, hiszen a stagnáló, vagy egyre kevesebb épített lakás egy csökkenő ütemben, de egyre bővülő lakásállományhoz viszonyul. A korábbi növekedési ütem fenntartása természetesen hosszú távon nem lehetséges és nem is kívánatos, azonban Budaörs jelenlegi fejlettségi

szintjén és a városban rejlő potenciális növekedési lehetőségeket is figyelembe véve indokolt lehet a bővülés ütemét fenntartani. Az újonnan épített lakások állományát azért is célszerű növelni, mert az nem kizárólag Budaörs lakosságának növekedését jelenti, hanem a lakásállomány minőségének javulását is.

Budaörsön az újonnan épülő lakások több mint fele legalább négyszobás, ugyanakkor a budapesti agglomeráció nyugati szektorának települései még a budaörsi arányokat is meghaladják (57,7%).

Budaörsön a lakások 79,1 százaléka összkomfortos, 13,6 százaléka komfortos vagy félkomfortos, 7,3 százaléka azonban komfortnélküli vagy szükséglakás. Az összkomfortos lakások aránya messze meghaladja a Pest megyei és budapesti átlagokat. Ezzel szemben a város gazdasági körülményeihez, lehetőségeihez képest magas a komfortnélküli és szükséglakások aránya, amelyek döntő többsége ráadásul frekvenciált helyen, a belvárosban található. Ez az állapot természetesen a szegregáció lehetőségét is magában rejt. Ugyan az említett arány csak fele a Pest megyei városok átlagának, azonban még mindig nagyobb mértékben vannak jelen ezek a rossz állapotú lakások, mint Budapesten.

Budaörs Város Önkormányzatának az elkövetkező öt évben kiemelt törekvése, hogy drasztikusan csökkentse a komfortnélküli és szükséglakások arányát a településen, és lakásállományának mind magasabb arányát tegye összkomfortossá. Az önkormányzat közvetlenül ugyan nem képes a lakások komfortfokozatának emelésére, azonban megvannak az eszközei arra, hogy a lakások tulajdonosait erre motiválja.

Ahogy a Studio Metropolitana által készített lakáskonceptió is megállapítja, a budaörsi lakásállomány adatai összességében kedvező lakáshelyzetről és életkörülményekről tanúskodnak. Az adatok arra utalnak, hogy a lakásügyek terén sem rövid, sem középtávon nem várhatók az önkormányzatot súlyosan megterhelő lakossági igények, krízishelyzetek.

Budaörs lakásösszetételét meghatározza, hogy lakosságának mintegy harmada lakótelepen él. A paneles technológiával készült épületek felújítása sikeres pályázatoknak köszönhetően jelentős arányban kezdetét vette, az épületek háromnegyedének energiatakarékos felújítása 2012-ig megoldódott. A beruházásokat az önkormányzat jelentős mértékben támogatta, valamint az államra eső részt (egyharmad-egyharmad-egyharmad arányú a finanszírozás, ami az állam, az önkormányzat és a lakók között oszlik meg) is megelőlegezte. A nem pályázatnyertes épületek esetében hasonló konstrukciót ajánl az önkormányzat. Mindez jelentős költségvetési kihatással jár, különösen, ha hozzávesszük, hogy a legalább ilyen fontosságú, viszont még költségigényesebb gépészeti felújítások még hátravannak. Ezen a területen továbbra is szükséges és tervezendő az önkormányzati forrás biztosítása."

#### Szolgáltatásszervezési koncepció

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Az ebben meghatározott prioritásokból idézünk (A városi szociálpolitika fő területei, prioritásai és célcsoportjai):

„Budaörs szociálpolitikájának fő területei, prioritásai és célcsoportjai a város lakosságának szociológiai sajátosságai, a szociális ellátással szemben támasztott igényei és szükségletei, a jelenleg működő ellátó rendszer, az önkormányzat feladatellátási kötelezettségei, valamint az önkormányzat által elfogadott célok és alapelvek alapján határozhatóak meg.

A szociálpolitika kiemelt területei az idősek ellátása; a családsegítés - gyermekjóléti alapellátás; valamint a lakáspolitikai/támogatáspolitikai. Tekintettel arra, hogy az általános szociálpolitika olyan jelentős területei, mint a munkanélküliség kezelése, a hajléktalanság problémája gyakorlatilag nem érintik Budaörsöt, e kérdések jelenleg nem igényelnek kiemelt figyelmet.

A szociális ellátó rendszer fejlesztése során prioritást kell élvezzen:

- A még hiányzó ellátási formák működtetési feltételeinek megteremtése
- A jelenleg meglévő ellátások működési feltételeinek javítása, minőségének fejlesztése
- A lakhatással, ezen belül elsősorban a lakásfenntartással kapcsolatos támogatások komplex fejlesztése, ide értve az adósságkezelés terén szükséges szolgáltatásokat is
- A gyermekjóléti alapellátás intézményeinek fejlesztése, a gyermekek átmeneti otthonának létesítése
- A fiatal korosztály számára szervezett különféle prevenciós programok feltételeinek biztosítása

- Az ellátásokat igénybe vevők és igény jogosultak érdekeinek védelme, érdekképviselete
- Hatékony, többszintű információs rendszer kialakítása a lakosság, az önkormányzat, a szolgáltatók, valamint a szomszédos települések ill. a megyei önkormányzat között.

*A szociális szolgáltatások fejlesztése során a kiemelt célcsoportok:*

- A lakásfenntartási nehézségekkel küzdő családok
- Az időskorúak, ezen belül a kisnyugdíjasok
- Fiatal házaspárok és többgyermekes családok
- Az egyszülős, csonka családok
- A szociális térkép szerinti legrosszabb helyzetű körzet (Óváros, lakótelep) lakossága

#### Köznevelés-fejlesztési terv

A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet.

A város hatóköréből kikerültek a közoktatás-fejlesztési feladatok, lévén azok állami központhoz (KLIK) kerültek át. De 2012-ben elkészült a város közoktatás intézkedési terve, amely része a „Budaörsi kistérség többcélú társulásának közoktatási intézkedési és esélyegyenlőségi terve” című dokumentumnak. Ez kitér a törvényi változások által kiváltott helyzetre. Ebből idézünk.

*A fenti törvényekben, rendeletekben foglalt változások befolyásolják a kistérség közoktatás-politikáját, fejlesztési elképzeléseit a következő területeken:*

- A köznevelési törvény kimondja, hogy a köznevelés közszolgálat, az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, a középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, valamint az első szakképesítésre történő felkészítés a magyar állam közszolgálati feladata.
- Az óvodai nevelés továbbra is települési önkormányzati kötelező feladat.
- A törvény szellemében került módosításra a fenntartó és a működtető fogalmi meghatározása.
- Működtetői szerződés fogalmának bevezetése.
- Települések által működtetett közoktatási intézmények átadása: a 3 000 főt meghaladó lakosságszámú települési önkormányzat gondoskodik a saját tulajdonában álló, állami intézményfenntartó központ által fenntartott intézmény vagyonának működtetéséről (mentesülési lehetőség), a 3 000 főt nem haladó lakosságszámú települési önkormányzat vállalhatja a saját tulajdonában álló, állami intézményfenntartó központ által fenntartott intézmény vagyonának működtetéséről való gondoskodást. (2012. szeptember 30-ig szándéknyilatkozat, október 30.-ig képviselőtestületi döntés)
- A köznevelési intézmények jogállásának megváltozása: sajátos (sui generis) jogi személyiségek lesznek.
- A taneszközök beszerzését az állam finanszírozza.
- 2013. január 1-vel létrejönnek a járások.
- Pedagógiai szakszolgálatok ellátására a köznevelési törvény egy intézményt, a pedagógiai szakszolgálat intézményt nevesíti.
- SNI-s gyermekek körének elnevezése megváltozik.
- Magyarország Alaptörvényének értelmében az ún. sarkalatos törvények közül 2011. december 19-én fogadta el az országgyűlés Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényét, a IV. fejezet rendelkezik az önkormányzatok társulásának szabályairól. Ennek alapján a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény 2013. január 1. napjától

hatálytalan. Lehetőséget ad a jogszabály 2013. június 30-ig az átalakításra, lehetőség van az önkormányzatok közötti társulásokra. Jelenleg nincs olyan törvényi rendelkezés, mely tiltaná a járási határokon túlmutató társulásokat.

#### **Alapelvek**

- A települési önkormányzatok az oktató-nevelő munka terén a gyermekek érdekeit szem előtt tartva együtt kíván működni a településen működő intézményvezetőkkel és a nevelésben, oktatásban érintett minden érdekelt féllel.
- Az önkormányzat a kötelező és vállalt feladatait a gazdasági lehetőségekhez mérten kívánja ellátni, az erőforrások legjobb kihasználása mellett.
- Az intézmények hatékony működtetése érdekében a köznevelési törvény ajánlásának megfelelően a következő alapértékeket tartjuk kiemelt fontosságúnak:
  - A művelődéshez való jog esélyegyenlőség alapján való gyakorlását.
  - Lelkiismereti meggyőződés szabadságának és a vallásszabadságának érvényesítését.
  - Hazaszeretetre nevelést, az egészséges nemzettudat kialakítását
  - Alapvető erkölcsi értékek elsajátítását
  - A nemzeti kultúrának, mint egyedi, de az európai, illetve az egyetemes kultúra részének megőrzését, ápolását.
  - Nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, mint a magyar kultúra szerves részének megőrzését,
  - Minőség és hatékonyság növelését.
  - A tudásalapú társadalom által megkövetelt készségek fejlesztését, az infokommunikációs technológiák alkalmazásában jártasság megszervezését.

#### **Az önkormányzatok alapvető céljai:**

- A törvényben megjelölt kötelező alapfeladat ellátása az intézményekben, a feladatellátás tartalmának, mértékének igényekhez való igazítása.
- A feladatellátás során a köznevelés megfelelő színvonalú feltételrendszerének biztosítása, az intézmények működésének finanszírozása.
- Az intézmények szakmai autonómiájának tiszteletben tartása mellett:
  - a nevelő-oktató munkafolyamatos, minőségi fejlődésének biztosítása o a szülők és a gyermekek igényeinek kielégítése a lehetőségek függvényében o az idegen nyelv oktatásának minőségi javítása o tehetséggondozás fejlesztése
  - intézmények számítógépekkel való ellátottságának javítása o integrált oktatás fejlesztése
  - tanulási és magatartás zavaros tanulók szűrése, és a megfelelő ellátás biztosítása
- Az önkormányzatok a következő időszakban kiemelt figyelmet kívánnak fordítani:
  - A köznevelési intézmények működtetése színvonalának fejlesztésére és a szükséges anyagi források biztosítására, ugyanakkor a közpénzekkel való gazdálkodás felelősségét érezve, a közoktatási intézmények rendszeres és korszerű ellenőrzésének szükségességére.
  - Az intézményhálózat racionális működésére a változó gyermeklétszám figyelembevételével, a férőhelyek, illetve az épületek kihasználtságára.
  - A nevelés tárgyi eszközeinek fejlesztésére a felújítási, valamint az eszközfejlesztési ütemterv szerint.
  - A nevelés személyi feltételeinek szinten tartására, szükség szerinti fejlesztésére, a feladatellátás és a gyermeklétszám függvényében.
  - A nevelés hatékonyságára, eredményességének ellenőrzésére, a mérési, értékelési és ellenőrzési rendszer bevezetésére.

Az önkormányzatok szándéknyilatkozatai a kistérségre, illetve az együttműködési lehetőség fenntartására:

- Budajenő, Herceghalom, Pustazámor 3000 fő alatti települések, az anyagi lehetőségeik ismeretében működtetni kívánják intézményeiket.
- Budaörs Város Önkormányzata 2012. júniusban úgy döntött, hogy amennyiben a jelenleg kistérségi társulási formában működő intézmények fenntartásához, illetve működéséhez kapcsolódó finanszírozási feltételek a 2013-as költségvetési évre nem lesznek kedvezőbbek a társulási forma

esetén, akkor az önkormányzat a továbbiakban saját fenntartású intézmények útján kívánja ellátni a feladatot.

- A települések a szakszolgálati és nevelési tanácsadási feladatok ellátását továbbra is együttműködve, feladat ellátási szerződések megkötésével kívánja ellátni.
- A települések önkormányzatainak képviselőtestületei határozatokban döntöttek arról, hogy 2013. január 1-től vállalják-e oktatási intézményeik működtetését: Budajenő és Sósút nem vállalja a továbbiakban a működtetést.

A fenti dokumentum elfogadása óta a helyzet annyiban vált egyértelműbbé, hogy a 2013. január 1-jén megszűnt kistérségek helyébe július 1-ig a köznevelést illetően nem lépett más társulási forma, ezért Budaörs önállóan látja el – immár az óvodákra nézve – fenntartói feladatait. A korábban kistérségi fenntartásban lévő iskolák fenntartói jogát 2013. január 1-től az állam gyakorolja, a működtetés feladata pedig az iskolák székhelye szerinti budaörsi önkormányzatra hárult.

#### Közművelődési és kulturális koncepció

A koncepciót 2011-ben fogadta el a város Képviselő-testülete. Ebből idézünk:

*Budaörs Város Önkormányzata a kultúrát, a lakosság életminőségét, életesélyeit, meghatározó tényezőjének tekinti. Szükségesnek tartja, hogy a kulturális élet lépést tartson a város fejlődésével, mely nem csupán a hagyományok ápolását, a meglévő programszerkezet megőrzését jelenti, hanem a változó lakossági igényeknek való megfelelést is.*

*A közművelődési koncepció figyelembe veszi a város kulturális hagyományait és a jelenlegi személyi, tárgyi és anyagi feltételrendszerét. Az Önkormányzat célja, hogy a közművelődési koncepció a helyzetelemzésre, és a kulturális élet résztvevőinek véleményére építve alakítsa ki a város a közművelődési és kulturális életének irányát, fogalmazza meg a feladatellátás kereteit, alapelveit és jelölje ki a fejlesztések irányát, valamint az előrelépés lehetőségeit.*

*Az új közművelődési koncepció célja, hogy 2011-2016-ra vonatkozóan meghatározza az Önkormányzat közművelődés-fejlesztési feladatait, annak ellátási kereteit, figyelembe véve a helyi társadalomban, gazdaságban és intézményi infrastruktúrában végbement változásokat, és a budaörsiek művelődési igényeit.*

*Meghatározza a városi hagyományokat, és a tradíciókat szem előtt tartva a település azon kulturális erőforrásait melyek közművelődési téren fejlődést jelenthetnek, mely alapot adhat a város önálló arculatának megteremtéséhez. Továbbá célja legyen, hogy meghatározza a városban lévő, aktívan tevékenykedő civil szervezetek közművelődésben betöltött szerepét, kereteit. (...)*

*A 2011-es évtől kezdve a közművelődés finanszírozásának tekintetében is jelentős változást eredményez a város romló tendenciát mutató költségvetési helyzete. A közművelődés jelenlegi állapota – figyelembe véve a város eddigi anyagi és gazdasági helyzetét, a kistérségben betöltött szerepét, továbbá a növekvő lakosságszámot, és a közművelődésben részt vevő intézmények helyzetét – szintén romló tendenciát mutat. A 10 évvel ezelőtti koncepcióban megfogalmazott, és a közművelődési intézményekben már akkor is elviselhetetlennek érzékelt helyhiány és zsúfoltság (JMMK- Játékszín- Könyvtár- Közösségi Ház) csak tovább romlott. A városban folyó kulturális tevékenység már rég kinőtte a rendelkezésére álló infrastrukturális kereteket, ennek következtében nem tud tovább fejlődni a kulturális kínálat a közművelődési intézményekben, és ez esetenként a színvonal romlásához is vezetett. A közművelődés és a kultúra gyakran a szórakozó helyekre kényszerül (Adler, Berger, Pikler, Szertár) amelyek így új szintéreként lépnek fel, de a közösségfejlesztés szakmai szempontjából nem tekinthetők relevánsnak.*

*Mindezen tényezők egyik oka, hogy a városban a jelentős önkormányzati támogatásoktól megerősödött civil társadalom is helyet követel magának és programjainak, az amúgy is túlszűfolt intézményrendszerben. A társadalmi szervezetek az elmúlt évtizedben hozzászokhattak a város bőkezű anyagi támogatásához, amely a jelenlegi gazdasági helyzetben minden valószínűség szerint csökkenni fog, így nekik is újabb forrásokat kell/kellene keresniük a tevékenységeik folytatásához.*

#### Ifjúságpolitikai koncepció 2011-2021.

A koncepciót 2011-ben fogadta el a város Képviselő-testülete. Ebből idézünk:



Az önkormányzati választott képviselőkkel, civil szervezetek képviselőivel folytatott megbeszélések eredményeképpen Budaörs város Ifjúságpolitikai Konceptiója a klasszikus korosztályi definíciót és az erre épülő feladatokat, önkormányzati cselekvéseket veszi figyelembe. Ennek értelmében az ifjúságpolitikai koncepció fő célcsoportja a 14-20 éves korosztály.

Ez a korosztályi meghatározás azonban mindkét irányban kibővül. Egyrészt a prevenció, megelőzés szempontjából már az általános iskolai korosztály is célcsoportja az ifjúságpolitikának, hiszen sok ifjúsági programnak ők is résztvevői, másrészt a fiatalok érési, önállósodási folyamata is felgyorsult és ezzel együtt sok probléma is korábban jelentkezik. Ezért az ifjúságpolitikai koncepciónak már a 10-14 éves korosztály számára is relevánsnak kell lennie. Másrészt azonban a fiatalkorúság időszaka tovább is tart, kitolódott, egyrészt az elhúzódo egyetemi képzések, másrészt a kitolódott gyermekvállalási kor miatt. Egy 32 éves fiatalra még ugyanúgy vonatkozhatnak az ifjúságpolitikában megfogalmazott igények, kihívások, mint egy 20 évesre. Ezért az ifjúságpolitikai koncepció felső határa nem korhoz, hanem az egyetemista, családalapítás előtt álló állapothoz kötjük.

Emellett meg kell különböztetni az Ifjúságpolitikai Konceptió közvetlen és közvetett célcsoportjait is. Míg a közvetlen célcsoport maga az ifjúsági korosztály, addig az ifjúságpolitikai koncepció közvetett célcsoportja a fiatalokat és közösségeiket segítő szervezetek, intézmények és szakemberek.

Az ifjúságpolitikai koncepció tartalmi strukturálásánál alapvetően a Nemzeti Ifjúsági Stratégia struktúráját adaptáltuk a helyi önkormányzati felelősségek viszonyrendszerére. Mindezek alapján az alábbi szakterületek szerinti felosztást alkalmaztuk az ifjúságpolitikai koncepció megalkotásánál:

- Társadalompolitika, oktatás-nevelési intézmények
- Környezet, szabadidő, rekreáció
- Identitás, közösségi részvétel, közélet
- Szociálpolitika, esélyegyenlőség
- Egészségmegőrzés, mentálhigiéné

#### Településfejlesztési stratégia 2009-2020.

Budaörs 2009-ben készítette el *Integrált Városfejlesztési Stratégiáját*. Annak része volt az esélyegyenlőség és szegénység kérdésének vizsgálata. Az akkori dokumentumból idézünk:

Budaörsön nem jellemző a roma lakosság számottevő jelenléte – erről pontos adatokkal nem rendelkezik az Önkormányzat. Telepfelszámolási és teleprehabilitációs programok nem működnek a városban.

Budaörsön a KSH 2001-es népszámlálási adatai alapján nem található szegregátum, sem veszélyeztetett terület; és az önkormányzat tájékoztatása szerint a városban jelenleg sem lehet meghatározni olyan kisebb vagy nagyobb, összefüggő területrészeket, ahol a szegregáció megindult volna, vagy annak veszélye fenyegetne.

Mivel tehát a városban nincsen olyan terület, amely ebből a szempontból különösebb kezelést igényelne, az IVS stratégiai céljai és az ezekből következő intézkedések között sem szerepelnek közvetlenül erre utaló elhatározások. Mindamelllett fontos megjegyezni, hogy Budaörs kedvező társadalmi összetétele ellenére kiemelten foglalkozik a helyi társadalom számára nyújtandó közszolgáltatások minőségével. A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetésének – illetve azok kialakulásának megelőzésének – alapfeltétele, hogy mindenki számára egyenlően biztosított legyen a közoktatáshoz, a munkavállaláshoz, a lakhatáshoz, és az alapvető infrastrukturális ellátáshoz való hozzáférés; valamint a hátrányos helyzetűek és rászorulóik számára a kedvezmények biztosítása. Ennek érdekében Budaörs is törekszik a kedvező társadalmi-gazdasági helyzetének fenntartása mellett a kedvezőtlen, szegregációs folyamatok kialakulásának megakadályozására, melynek legalapvetőbb lépéseit a lakhatási, oktatási, foglalkoztatási és szociális területeken kell biztosítani.

Az alábbiakban Budaörs Önkormányzatának szegregációt megelőző intézkedéseit mutatjuk be. A szociális helyzetkép pontosítása érdekében 2008-ban Budaörs város frissítette a szociális térképét, illetve népességprognózist készített 2020-ig, amely alapján világos, hogy továbbra is növekedés lesz jellemző, ezért a következő években is kiemelt hangsúlyt kell fektetni a közoktatási intézmények fejlesztésére, bővítésére, a férőhelyi kapacitások növelésére.

Budaörs Város Önkormányzata társadalom- és településpolitikájának fő célja, hogy Budaörs minden lakosa otthonának érezze a várost, olyan háttérnek, amely sokrétű szolgáltatásstruktúrájával szükség esetén

megfelelő segítséget is akar és tud nyújtani az itt élők számára. Az Önkormányzat fontos céljának tekinti, hogy a város társadalmi viszonyainak alakításában ne csak a polgárok, hanem a településen dolgozó, működő intézmények, cégek, vállalkozások, egyházi és civil szervezetek is aktív részt vállaljanak.

Budaörs szociális és szolgáltatástervezési koncepciójában (2004) meghatározták a város szociálpolitikájának főbb területeit, prioritásait és célcsoportjait, amelyeknél a gyermekkorúak gyerekjóléti alapellátásának biztosítása, fejlesztése hangsúlyos szempontként van jelen.

A szociális térkép készítése során a kapott eredmények egy nagyon sajátos társadalmi szerkezetű város képét rajzolták. Az egyes körzetekben mért változók alapján olyan város képe bontakozik ki, amelynek lakóövezetei gyakorlatilag homogénnek minősülnek, a mért különbségek olyan minimálisnak bizonyulnak, hogy ezek alapján nem különíthetők el markánsan a szociális támogatásra szoruló társadalmi csoportok.

Kiemelkedően fontos társadalompolitikai célként kezeli az Önkormányzat a helyi társadalom letelesebb, legszegényebb tagjainak kiemelt támogatását, a társadalmi kirekesztődés és a végleges leszakadás megakadályozását. Bár a bemutatott társadalomszerkezeti sajátosságok arra utalnak, hogy a magyar települések nagy többségétől eltérően Budaörsöt nem jellemzi a szociális helyzet mentén mutatkozó kettészakadás, az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy a szegénység által veszélyeztetett viszonylag szűkebb rétegek marginalizálódását is megakadályozza.

#### Településszerkezeti terv

Budaörs településszerkezeti terve 2005-ben készült el. Ebben fontos szerepet kap a közlekedés és a csatornázás, vízvezetés fejlesztése. Ebből álljon itt egy idézet:

Budaörs város szennyvízcsatorna hálózatának kiépítése az utóbbi 15-20 évben jelentős fejlődésnek indult. A központi belterület, valamint kamaraerdei városrész szennyvízcsatorna rendszere gyakorlatilag 100 %-ban elkészült, a külső családi házas övezetek irányába a hálózat bővítendő. A város területén összegyűjtött szennyvizek a Hosszúréti patak D-i oldalán, már Törökbálint közigazgatási területén elhelyezett szennyvíztisztító telepre jutnak, ahonnan a tisztított szennyvizet a Hosszúréti patakba vezetik. A távlati szennyvíztisztítás kérdésénél a Mélyépterv Komplex Mérnöki Rt elvi vízjogi engedélyezési terve alapján kell dönten, mely több alternatívát, közöttük a Dél-budai szennyvíztisztító telepre történő szennyvízelvezetési megoldást is tartalmaz:

1. A város szennyvizeinek tisztítása a jövőben is a meglévő szennyvíztelepen történik, ehhez azonban annak fejlesztése szükséges.
2. A város szennyvizeinek Dél-Budai regionális szennyvíztelepre vezetése, így a meglévő szennyvíztelep tisztító funkciója megszűnik, csak a Törökbálintról érkező szennyvizet fogadja és emeli át.
3. A város szennyvizeinek Dél-Budai regionális szennyvíztelepre vezetése a városi főgyűjtőre az Auchan átemelőnél történő rákötéssel. A meglévő szennyvíztelep tisztító és átemelő funkciói megszűnnek. Törökbálintnak így nincs lehetősége rácsatlakozni a hálózatra. Nincs elfogadott változat, a tárgyalások még folyamatban vannak. A város tájszerkezeti adottságai erős hatással voltak a város csatornahálózatának kialakítására. Budaörs város területének túlnyomó része az M1-M7 autópályától É-ra helyezkedik el, így az összegyűjtött szennyvizek autópálya vonalától D-re lévő szennyvíztisztító telepre juttatása csak az autópálya keresztezésével lehetséges.

#### Településfejlesztési koncepció

Budaörs településfejlesztési koncepciója 2002-ben készült el, s mai napig hatályos. A kitűzött célokat a település elérte. Az életminőség célzott emelésére a dokumentum az alábbi idézet álljon itt:

A tervezett lakóterületek rendezési terveit számba véve a településen csak ebből származóan mintegy 2600 lakás építése várható, ahol a prognosztizálható népesség-növekmény 7000-8000 fő. Ezen paraméterekben nem szerepel a belső rehabilitáció, ill. a hegyvidéki részek (Frankhegy, Odvas-hegy, Kamaraerdő... stb.) beépítése, melyekkel együtt ez a kétszerese is lehet.

A történeti településmag spontán fejlődése volt a lakóterületek, üdülőterületek növekedése. Ebben a struktúrában idegen elem a lakótelep kiépítése. Az Általános Rendezési Terv és az erre alapuló Részletes Rendezési Tervek igyekeztek feloldani ezt a településszerkezeti és beépítési struktúrát a település más részeinek irányába. Így jött létre a lakóteleptől keletre az átmenetet képező vállalkozási területek aránylag

magasabb beépítése, északra a közintézmények koncentrált elhelyezése (gimnázium, bíróság), nyugatra a csökkenő építménymagasságokkal szabályozott tervezett TERRA-Park lakó-és irodaházai, délre pedig a kereskedelmi-gazdasági területek beépítése. Ez a koncentrált városias terület igényelte a könnyebben igénybe vehető közvetlen autópálya kapcsolatot. Az új út a Polgármesteri Hivatal előtti térről az 1-es utat összeköti az autópályával és a vasúton át a Törökbálint Budaörs közötti úttal. Az új, külön szintű kereszteződés lehetővé tette a vasúttól Délre eső területek számításba vételét, a településfejlesztés céljai érdekében.

A történeti településmag északi irányban a Kőhegy lejtőjén a szegényebb rétegek lakóhelyét foglalta magában. Ez a speciális, prэшáz-funkcióhoz, a domborzathoz igazodó telekstruktúra és kis házakat magában foglaló beépítés a hegy felé szűkülő völgyekben átalakult és folyamatos átmentet képez a szabadon álló kertes beépítés irányába. A Kőhegy beépítési struktúrája speciális szabályozást igényel, ahol cél az utcahálózat és a történeti értékű telekstruktúra megtartása úgy, hogy lehetőség nyíljon a korszerű életkörülményeket biztosító lakóépületek elhelyezésére a meglévő pincerendszerek, értékes épületek megtartásával, felhasználásával. Itt olyan központi vegyes és kisvárosias övezetek létrehozása lehet a megoldás, ahol nagy beépítési arány megengedésével a kis telkeken is elhelyezhető megfelelő méretű lakóegység. A településrész egykor prэшázaknak adott helyet, amelyek néhol festői utcaképeket eredményeztek. Az övezetekben lehetőséget kell biztosítani a környezet adottságait kihasználó, a múlt hagyományait előtérbe helyező funkciók elhelyezésére a (borozók, cukrászdák, népművészeti boltok... stb.). Az így kialakított negyed a kőhegyi kereszt és az újjáépülő kápolnák mellett a budai-hegyek turistaútvonalaik végállomásaként/állomásaként Szentendréhez hasonló kívánatos célponttá, zárandókhellyé válhat.

## 2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

### Társulás

A Budaörsi kistérség szerkezetében az elmúlt években dinamikus változások mentek végbe, amelyek hajtóereje nem a természetes fejlődés, hanem a közigazgatási átrendezést kezdeményező törvényi beavatkozás volt. A korábban helyi, államigazgatási feladatok egy része a településektől a járási hivatalhoz, illetve központi állami intézményrendszerhez került, és maga a többcélú kistérség is megszűnt, mint társulási kategória. A korábbi kistérségi közös feladatellátás megszűnt illetve egy részében az új szabályoknak megfelelően újalakult. Az esélyegyenlőség terén Budaörs esetében a korábban jól működő rendszerek kényszerű lebontása és a gazdasági válság hatása a közigazgatási átrendezés ellenére is együttműködésre sarkallja a települést. Ezért Budaörs Város Önkormányzata Sósút és Pusztazámor településekkel együtt létrehozta az „Esély Szociális Társulás”-t, amelynek célja, hogy közösen üzemeltesse az alábbi esélyegyenlőségi feladatköröket:

- Szociális étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítés
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Támogató szolgáltatás
- Idősek nappali ellátása
- Gyermekjóléti szolgálat

### Ellátási-, támogatási szerződések, megállapodások

Fontosnak tartjuk ehelyütt megemlíteni, hogy Budaörs önkormányzata szociális és egészségügyi tevékenységének jelentős részét e szolgáltatások kiszervezésével oldotta meg. Ennek oka, hogy a civil- és szakszolgálatok rendelkeznek felkészült, s az ügy iránt elkötelezett munkatársakkal, akik egy-egy célorientált feladatot oldanak meg, míg az önkormányzati adminisztratív hivatal erre csak külön intézményrendszerek felállításával, emberek kiképzésével lenne képes. Másrészről a kiszervezés az önkormányzat számításai szerint évi 150 millió forintos megtakarítást jelent Budaörs városának, amely amúgy is 850 millió összeget fordít a szociális- és egészségügyi feladatai megoldására. Ezért az alábbi szervezetekkel és feladatokra kötött szolgáltatási (ellátási) szerződést.

### **Magyar Máltai Szeretetszolgálat**

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása
- Fogytékosok, hajléktalanok nappali ellátása
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Utcai szociális munka
- Éjjeli menedékhely ellátására.

### **Gálfi Béla Nonprofit Kft**

- pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátására.

### **Fészek Gyermekvédő Egyesület**

- a gyermekek átmeneti gondozásának ellátására.

### **Sorsunk és Jövőnk Szeretetszolgálat**

- a családok átmeneti otthona biztosítására.

### **Támogatási szerződések**

- a gyermekek napközbeni ellátására (családi napközik)

## **2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása**

Az adatok forrása: KSH (ahol az adatsor 2011-el véget ér) és Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adatbázisai, helyi adatgyűjtések a területileg illetékes Munkaügyi Központtól, köznevelési intézményekből, civil szervezetektől.

## **4. 3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége**

### **3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet**

A mélyszegénység tömeges megjelenése nem jellemző Budaörs városára, ahol számottevő roma kisebbség sincs. Az elmúlt években a lecsúszás jelei tagadhatatlanok, de ezek volumene még nem haladta meg a kezelhetetlen szintet Budaörsön. Mint másutt, itt is magasabb az alacsonyabb végzettségűek munkanélkülisége. A korcsoportok adatait elemezve súlyosabb helyzetben a 36 év feletti korcsoportok vannak, százalékosan a körükben magas a munkanélküliség szintje, de **különösen magas az 50-55 (13,8%) és 55-60 közöttiek foglalkoztatottsági hiátusa (14,6 %)**. A nemek közötti megoszlás kiegyensúlyozott, tehát nem mondható el, hogy a férfiak vagy nők felülreprezentáltak lennének a munkanélküliek között. Az adatok tanúsága szerint az iskolai végzettség és az **életkor** viszont meghatározza a munkaerő-piaci pozíciót Budaörsön.

A város 2013-ban 10,8 milliárd forintos bevételre és 14,4 milliárdos kiadásra számít az elfogadott költségvetés szerint. Az önkormányzat csak szociális segélyezésre, személyes gondoskodást nyújtó ellátásokra, ellátási szerződésekre mintegy 850 millió forintot költ, ami bevételeinek mintegy 8, kiadásainak 6 százaléka. A szociális ellátórendszer vezetője szerint Budaörsön mintegy 5000 fő részesül valamilyen formájú segélyben. Ha a 2012-es lakosságot vesszük alapul, akkor ez a lakosság 17 százalékát jelenti. Például átmeneti segélyben 1962 fő részesült, csak adósságcsökkentési támogatásra 7,5 milliót fordított a város, a szemétszállítás költségét 985 fő 70 feletti polgártól vállalták át.

Láthatóan Budaörs jól döntött, hogy a szociális szolgáltatásokat értő szociális szervezetekre bízta, ez megtakarítással és hatékonyságnövekedéssel járt. Ennek ellenére még van teendő. A legjelentősebb probléma a munkanélküliség, az elszegényedés kezelése, illetve annak megteremtése, hogy a gazdaság felpörgetésével a város bevételei fedezzék a növekvő kiadásokat és a fejlesztési igényeket.

### 3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

#### a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A mellékletben szereplő táblázatok szerint a látható trend: növekedés, egyelőre. Talán a trendfordulón túl lehet a város 2013-ban. A nők és férfiak aránya alig eltérő, tehát gender alapú megkülönböztetés nincs. A közműintézményekben viszont magasabb a női munkavállalók aránya: a férfiak nem itt keresnek elsősorban munkát.

#### b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A 3.2.6.-os számú táblázat adatai szerint a munkanélküliség az alacsony iskolai végzettségűeket éppúgy sújtja, mint a magasabb iskolai végzettségűeket. Az adatok vizsgálatánál figyelemmel kell lenni arra, hogy Budaörs városában átlagon felüli a magasabb iskolai végzettségűek aránya, és kevesen vannak az alacsony, akár 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők.

#### c) közfoglalkoztatás

Budaörs önkormányzata szoros kapcsolatban áll a helyi munkaügyi központtal, sőt saját munkahelyteremtő akciót is szervezett. Közmunkásainak száma alacsony, de növekvő tendenciát mutat. Minden bizonnyal rákényszerül a város arra, hogy tovább emelje a közfoglalkoztatottak létszámát, vagy olyan szervezetekkel kössön megállapodást, amelyek hasznos és értelmes munkát biztosítanak a város polgárainak.

Az önkormányzatban ötletként felvetődött már az idősebbek foglalkoztatásának kérdése is. Az önkormányzat ezt megbízható gazdára szeretné bízni, de még nem talált olyan civil szervezetet, amely felvállalta volna szenior szociális bolt, üzem vagy más vállalkozás számára az ernyő nyújtását.

Az idősebbek foglalkoztatásában lévő hiátust egy nonprofit szenior foglalkozási / vállalkozási céggel lehetne betölteni, amely munkába állítja az 50+ korosztályokból az alkalmazhatókat, s munkaerő-kölcsönző vállalkozóként jelenik a helyi piacon. Ez a szervezet alkalmasint az önkormányzat számára is végezhetne hasznos tevékenységet. Fontos cél lenne, hogy nem közmunkásként, hanem teljes értékű és fizetésű munkavállalóként kerüljenek az emberek vissza a munkába, hogy ne kegyelemkenyérként éljék meg alkalmazásukat.

Megfontolandó lenne, hogy miképpen lenne érdemes bevonni Budaörs munkanélkülijeit és időseket a város üzemeltetésébe, de lehetőleg nem közmunkás státuszban. Jelen pillanatban néhányan adminisztratív kisegítő feladatokat látnak el az önkormányzat számára, és mások a bölcsőde takarítását végzik. Jellemzően 8 általánost végeztek, illetve érettségivel rendelkezők. Fontos lenne egy mélyebb elemzéssel megvizsgálni, hogy milyen egyéb, hasznos, és emberhez méltó feladatokat vehetnének át Budaörs működésének fenntartásában.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A város elsődlegesen a munka világába történő bevezetést priorizálja, így 16 év feletti 9 diáknak biztosított munkát, gyakorlatot. Tehát csírájában már létezik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program a településen. A helyi foglalkoztatási programok és lehetőségek bővítése érdekében a munkaügyi központtal közös pályázat van folyamatban.

f) Munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése

A munkaerő-piaci szolgáltatások jelentős részét a budaörsi irodával rendelkező Pest megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ biztosítja. Az együttműködés az önkormányzattal kollegiális. A munkaerő-piaci szolgáltatásokat az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálat nyújtja. A munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása a munkaügyi központ feladata, amelyek kiegészít az Állskereső Klub-bal a Szociális és Gyermekjóléti Központ is.

Az **állskereső klub** célja a résztvevők mielőbbi munkába állítása, alkalmassá tétele a munkavállalásra, szükség esetén szakember — pszichológus — bevonásával. Az állskereső kliensek részére heti három alkalommal újságot, internetet, telefonálási lehetőséget biztosítanak. Az ügyfelek családgondozó segítségével tanulják az önéletrajzírás, felkészülnek az állás interjúra. A **foglalkozáson alkalmanként 8–15 fő vett részt, a 163 fő állskeresőből összesen 46 fő talált munkát, rövidebb vagy hosszabb távra.**

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás terén hátrányos megkülönböztetést nem tapasztaltak, s ilyenről eddig bejelentés sem érkezett.

### 3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az állskeresői támogatásban részesülők számának csökkenése csak látszólagos. A jogszabályi változások miatt a feladat átkerült a munkaügyi központhoz, s a támogatást az ítéli meg és folyósítja.

Hatalmas (89 százalékos) a 2011-2012 közötti növekedés az állskeresői támogatásban részesülők között. A munkaerőpiacról kiszorultak között azok vannak a legnagyobb bajban, akik egyedülállók (nincs alternatív kereső a családban), illetve több gyermeket nevelnek, vagy az egy főre eső jövedelem nagyon alacsony. A három hónapon túl is munka nélkül lévők számára kiutalt segélyek majdnem 100 százalékkal nőttek. E körből kitörés csak a gazdasági helyzet jelentős javulásával remélhető. Gyors változás nélkül nő a segélyre szorulóak száma. A tartósan munkanélküliséggel küzdők számának emelkedése trendszerű, figyelemmel kell kísérni a jelenséget.

#### Aktív korú rendszeres szociális segélyben részesülők beilleszkedési programja

Az Sztv. 37. §-a értelmében a Szociális és Gyermekjóléti Központ az egészségkárosodott, az irányadó nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő, valamint a 14 éven aluli gyermeket nevelő ügyfelek számára nyújt segítséget, akik Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló többször módosított 23/2004. (IV.20.) rendelete 8. § (3)-(4) bekezdésében foglaltaknak eleget tesznek.

A program elemei

A program célja a munkaerő-piaci reintegráció, a segélyezett munkába állítása. Ha ez nem lehetséges, megélhetését egyéb ellátási formákba való bekerüléssel kell biztosítani.

A beilleszkedési program egyénre szabott reális célokat tartalmaz, figyelembe véve a rendszeres szociális segélyben részesülő személy szociális és mentális állapotát.

A Családsegítő Szolgálat a következő együttműködési programokat dolgozta ki az aktív korú rendszeres szociális segélyben részesülők számára:

- egyéni szociális, életvezetési tanácsadás,
- egyéni képességet fejlesztő, életmódformáló foglalkozások,
- munkavégzésre történő felkészülési program,
- más ellátásba juttatás

Aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesülők	61 fő
Ebből:	
férfi	29 fő
nő	32 fő
régi ellátott	48 fő
új ellátott	13 fő

A Családsegítő Szolgálat 2012-ben 13 személlyel kötött írásbeli megállapodást, melyben a kliens vállalta az igényeihez, szociális és fizikai képességeihez igazodóan kialakított beilleszkedési programban való részvételt.

A programok kidolgozása során figyelembe kellett venni a célcsoport szociális, fizikai, pszichés állapotát, intellektuális képességét. A rendszeres szociális segélyben részesülők csoportjára jellemző, hogy régóta kiestek a munka világából. Az álláskeresést feladták, önértékelésük alacsony, ismereteik elavultak. Kiszolgáltatottak környezetüknek, családjukban függő helyzetben élnek. Lelkileg instabilak, krónikus betegségekkel, depresszióval küzdenek.

Az alábbi, igénybe vehető támogatások egy része csak közvetve köthető a munkanélküliséghez, és nem feltétlenül a munkából való kiesés időtartamára történő jövedelembiztosítás a célja, hanem inkább a munkanélküliségből adódó helyzetek kezelésére alkalmazható.

#### Adósságkezelési tanácsadás

Az adósságkezelési tanácsadás keretében a Családsegítő Szolgálat tanácsadója tájékoztatást nyújt az eladósodott (a lakás fenntartását szolgáló rezszi hátralékkal rendelkező) személynek, családnak az adósságkezelés formáiról, feltételeiről. Megvizsgálja az adós összes hátralékát, háztartásának gazdálkodását, a család bevételeit és kiadásait. Az adósságkezelési tanácsadó a problémafeltárás során áttekinti a hátralékos személy vagy család fizetési kapacitását és készségét, ennek alapján tesz javaslatot az adósság adósságkezelési szolgáltatásba történő bevonására. Ezt követően havonta egyszer (1 éves időtartamon keresztül), előre egyeztetett időpontban sor kerül személyes találkozásra, amikor az újbóli eladósodás megelőzése érdekében utógondozás folyik.

Adósságkezelési szolgáltatásra jelentkezett	101 fő. találkozások száma: 566 alkalom
Adósságkezelési gondozás alatt áll	41 fő

A 2012. évben 101 fő kért segítséget adósságának csökkentése céljából, közülük 41 fő részesült a támogatásban. Ennek oka, hogy a támogatást igénylőnek szigorú feltételrendszernek kell megfelelnie. Ha a feltételek teljesülnek, az igénylőnek három hónapig együtt kell működnie az adósságkezelési tanácsadóval, majd ez után vonható be az adósságkezelési szolgáltatásba.

**A 2012. év folyamán 41 fő részesült adósságcsökkentési támogatásban, összesen 7.599.894 Ft értékben.**

Az 41 fő adósságcsökkentési támogatásban részesített kliens közül a

BTG Kft.-nél 21 fő,

ELMŰ-nél 14 fő,

Társasháznál 12 fő,

Díjbeszedőnél 8 fő,

TIGÁZ-nál 6 fő,

TÖRSVÍZ-nél 5 fő halmozott fel adósságot.

#### Átmeneti segély

A létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére nyújtható támogatás.

**Formái:**

- átmeneti segély gyógyszer-támogatásra
- átmeneti segély krízis helyzetre
- átmeneti segély jövedelem kiegészítésként havi rendszerességgel
- átmeneti segély gyógyszer-támogatásként havi rendszerességgel

**2012. évben 1962 fő részesült átmeneti segélyben.**

Temetési segély

Annak a személynek nyújtott támogatás, aki az elhunyt személy eltemettetéséről gondoskodott.

**2012. évben 55 fő részesült temetési segélyben.**

Időskorúak járadéka

A megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás.

**2012. évben 9 fő részesült időskorúak járadékában.**

Aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély)

A hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás.

**2012. évben foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült: 176 fő, rendszeres szociális segélyben részesült: 39 fő**

Lakásfenntartási támogatás

A szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

**2012. évben: 254 háztartás részesült támogatásban. A támogatás összege elsősorban közüzemi szolgáltatóhoz kerül utalásra.**

A tárgyév október elsején normatív lakásfenntartási támogatásban részesülő személy minden év október hónapjában egyszeri kiegészítő támogatásban részesül, feltéve, hogy a támogatás folyósításának időpontjában a kérelmező budaörsi bejelentett lakcímmel rendelkezik és életvitelszerűen budaörsi lakcímén él.

A kiegészítő támogatást a normatív lakásfenntartási támogatással megegyező kifizetési módon kerül folyósításra.

Ápolási díj

A tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

**2012. évben 143 fő részesült ápolási díjban**

Közüzemi díjtámogatás

Jogosult: a lakásban életvitelszerűen egyedül élő nagykorú tulajdonos, bérlő, albérlő, illetve a hasznélvező személy, aki kizárólag saját jogú vagy hozzátartozói nyugellátásban, rokkantsági ellátásban részesül.

**2012. évben 25 fő részesült közüzemi díjtámogatásban. A támogatás elsősorban közüzemi szolgáltatóhoz kerül utalásra.**

Lakbértámogatás

Jogosult: a nem önkormányzati vagy állami tulajdonban lévő bérlakásban élő gyermeke(ke)t eltartó család.

**2012. évben: 13 család részesül a támogatásban.**

**3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció**



E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Évek óta változatlan Budaörs bérlakás-állománya, noha a fiatalok életkezdésének egyik alapja az önállóan fenntartott lakás lenne. A fiatal családok szeretnék saját fészket rakni, de ennek a gazdasági válság idején alacsony a realitása. (N.B. a sváb-bajor családi tradíciók ezt úgy kezelték, hogy egy telekre újabb házakat húztak fel a fiatalok számára. Ez napjainkban immár elképzelhetetlen, de ennek az építkezésnek éppen Budakeszi az eklatáns példája, ahol egymást követik az összeragasztott lakrészek egy-egy udvarban, amelyek ma már csak nagyon alacsony áron, s feszültségeket generálva értékesíthetők.) Az albérleteket szintén nehéz megfizetni, így igény lenne arra, hogy a fiatalok bérlakásba költözzenek. A még nehezebb sorú fiatalok rászorultsági alapon jutnak szociális lakásba, de ez nem lehet számukra hosszú távú megoldás. A „Sorsunk és Jövőnk” Szeretetszolgálatot az önkormányzat évi 3 millió forinttal támogatja, hogy az általuk üzemeltetett családok átmeneti otthonában 2 család jusson hajlékhoz.

A nehéz helyzetbe jutott saját ingatlanban lakók lakhatást segítő és lakásfenntartási támogatást kaphatnak az önkormányzattól. A állami távhő- és gáztámogatás megszűnt. A lakásfenntartási támogatásnál az adható alacsonyabb összegre többen jogosultak. A minimum és az átlag is mintegy 2500 forint, amelyet leginkább egyedülálló idősök, és gyermekes családok kaphatnak.

Azok segítése az elsőszámú prioritás, akik nem tudják az albérleteiket fizetni, illetve lakáskörülményeik elfogadhatatlanok és több gyereket nevelnek. Lakásra várók száma: 42 család.

#### a) bérlakás-állomány

A 3. 4. 1. számú táblázat szerint Budaörs Város Önkormányzat tulajdonában jelenleg 101 db bérlakás található, melynek jelentős hányada az állami bérlakásokból fennmaradt, határozatlan időre bérbe adott, volt tanácsi lakás. Szerencsésnek mondható, hogy a bérlakások karbantartása folyamatos, így 1-2 olyan ingatlan van az önkormányzat birtokában, amely a lakástörvény szerint nem alkalmas lakhatásra, illetve némely ingatlan jelenleg is üresen áll, további hasznosításra várva.

#### b) szociális lakhatás

A 101 db önkormányzati lakásból 39 db szociális rászorultsági alapon került bérbeadásra. Többnyire pályázati alapon, de a helyi rendelet lehetőséget biztosít különös élethelyzetre való tekintettel történő bérbeadásra is. (egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi.) A bérlakáshoz jutás esélye csekély, a bérlők között alacsony a fluktuáció, és az önkormányzat bérlakásra történő ráfordításai elsősorban a meglévő lakásállomány karbantartására terjednek ki. A közeljövőben várható javulás ezen a téren, tekintettel arra, hogy az első lakáshoz jutás segítése érdekében a már több településen elindított úgynevezett fecskesház-programot Budaörs is be kívánja indítani, egy új építésű társasház formájában.

#### c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem jellemző, hogy Budaörs Város Önkormányzata nem lakhatás céljára szolgáló ingatlant lakóépületként hasznosítson. Ennek ellentétére inkább akad példa, amikor lakóépületet hasznosít egyéb, nem lakás céljára. Ez elsősorban művelődési és szociális céllal történik.

#### d) Elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 335/2004. (XII. 01.) ÖKT számú határozatával döntött, hogy a hajléktalan személyek ellátására a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal ellátási szerződést köt. A többször módosított ellátási szerződés 4.1. pontja alapján a Szolgáltató a szerződésben foglalt szolgáltatásokat 2013. december 31-éig nyújtja, a szolgáltatásért fizetett díj összege 5.000.000 év.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budaörsön 2007 óta végzi a fedél nélkül élő emberek gondozását. Az utcai gondozó szolgálat háttérintézménye 2012 februárjától a Budapest XI. kerület Rimaszombati úton található Szociális Központ. Az intézmény működési engedélye alapján, a szociális alapszolgáltatás keretein

belül nappali ellátást, a XI., a XXII. kerületben és Budaörsön, valamint a kistérségben utcai szociális munkát, illetve a krízisidőszakban 15 férőhelyes időszakos éjjeli menedékhelyet, mint szakosított ellátást biztosít. A Családsegítő Szolgálat a hajléktalan kliensek érdekében szorosan együttműködik a Szeretetszolgálat szakembereivel. Ennek keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat hetente egyszer ügyfélfogadást tart a Családsegítő Szolgálat irodájában. Ezen alkalmakkor ügyintézésben nyújtanak segítséget, ruhaadományt és tartós élelmiszert osztanak az ellátottaknak. Rendszeresen sor kerül eszmegbeszélésekre is a szakemberek között.

#### Hajléktalanoknak nyújtott segítség típusai:

- személyes iratok beszerzése,
- segélyek intézése,
- fogyatékosági támogatás, rokkantnyugdíj intézése,
- kórházi, illetve hajléktalan szállón való elhelyezés,
- szociális étkezéshez való hozzájutás megszervezése,
- ruha és élelmiszer adományok közvetítése,
- családdal való kapcsolat felvétel,
- álláskeresés, lakhatás segítése,
- közvetlen életveszély megszüntetése (krízisintervenció)

Ellátottak száma	57 fő
Ebből:	
Régi ellátott	48 fő
Új ellátott	9 fő

Az ellátási szerződésben rögzítettek értelmében, a Budaörs területén életvitelszerűen élő és tartózkodó hajléktalanok igénybe vehetik a Magyar Máltai Szeretetszolgálat által működtetett nappali melegedő, éjszakai szálló, átmeneti szálló szolgáltatásait.

A városban élő, életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanok száma jelenleg 81 fő (23 nő, 58 férfi), melyből 9 fő pszichiátriai beteg, 36 fő szenvedélybeteg, 3 fő ápolást, gondozást igényel.

A település bel- és külterületén egyaránt tartózkodnak hajléktalanok (buszvégállomás, üzletek, bevásárló központok, nyaraló övezet). A fedél nélkül élők belterületen főleg találkozó és megélhetési céllal tartózkodnak, a külterületen jellemzően az éjszakát töltik.

Az ellátásban részesülők közül 2012.-ben

- éjjeli menedékhelyre 10
- átmeneti szállóra 9
- munkásszállóra 5 fő került.

Lakhatás:

- Szívességi lakhatásban: 20
- Közterületen: 19
- Egyéb ismeretlen, változó helyszínen 8 fő él.

#### e) lakhatást segítő támogatások

Az Önkormányzat a korábban említett és a későbbiekben részletesen kifejtett lakásfenntartási támogatás mellett az önálló lakhatás megteremtését is támogatja, kamatmentes kölcsön formájában, valamint a gyermekes családok lakhatásuk megoldása érdekében albérleti támogatásban is részesülhetnek, amelynek összege az albérleti díj 30%-át is elérheti.

A 3.4.3. számú táblázatból kitűnik, hogy egyre többeknek okoz gondot a lakhatás biztosítása Budaörsön. 2008-hoz képest 60 százalékkal nőtt a lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma. Az alábbi táblázat szerint elmúlt évtized egészét nézve azonban folyamatosan csökkent az erre fordítható önkormányzati forrás (2003-2011 között 41 százalékkal).

Időszak	Lakásfenntartási támogatásra felhasznált (pénzbeni természetbeni) Ft)	összeg és (1000	Lakásfenntartási támogatásban részesültek (pénzbeni természetbeni) (fő)	Lakáscélú támogatásban részesültek (fő)	helyi száma	Lakáscélú támogatás (1000 Ft)	helyi összege
2003. év		32206	1445		82		52031
2004. év		54640	1617		45		38017
2005. év		30782	419		89		56028
2006. év		34823	469		78		66650
2007. év		39407	688		69		52045
2008. év		32830	456		39		29715
2009. év		28609	410		4		3062
2010. év		28181	359		3		1224
2011. év		22773	449		4		1983

f) eladósodottság

Abban az esetben, amikor az adósság mértéke nem haladja meg az 500.000 forintot, akkor az önkormányzat az adósság 75 százalékát átvállalja, amelyet állami forrásból visszaigényelhet. Az átlagos támogatás összege 2011-ben 172.000 forint volt.

Az önkormányzat lakhatást segítő adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

a) akinek

aa) az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot és akinek a (2) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy

ab) a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg családban élő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át, egyedül élő esetén annak 250%-át, valamint

c) aki e rendelet 36. § (3) bekezdésében elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és az önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadason való részvételt.

Időszak	Adósságcsökkentési támogatásban részesültek száma (fő)	Adósságcsökkentési támogatásra felhasznált összeg (1 000 Ft)
2005. év	4	465
2006. év	14	1707
2007. év	4	706
2008. év	19	1528
2009. év	15	1916
2010. év	28	3657
2011. év	51	8786
2012. év	41	7599

Forrás: KSH

A fenti táblázatból világosan kitűnik, hogy a gazdasági válság hatásai a mai napig érezhetőek, és egyre több esetben fordul elő a közüzemi tartozások felhalmozása. Az adósságkezelési szolgáltatásban részt vevők között nagy arányban képviseltetik magukat a szociális bérlakásban élő személyek, amely arra mutat rá,

hogy ezek a családok a legkevésbé képesek lakhatásuk önálló megoldására, még a legkedvezőbb, havi 10-15.000.-Ft átlagbérű lakásokban is hátralékot halmoznak fel.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település lakosságának jelentős része belterületi besorolással rendelkező településrészen él. A régi szőlők, kiskertes településrészen élők számára az úthálózat kiépített, az ingatlanok könnyen megközelíthetőek. Jelentősebb problémát ezeken a területeken a csatornahálózat hiányossága jelentheti. Budaörs Város Önkormányzata a vízi és a csatornaközmű fejlesztések kivitelezéséhez alacsony jövedelmű háztartások esetén vissza nem térítendő, egyéb esetben a jövedelmi feltételek teljesülése mellett kamatmentes kölcsön támogatással járul hozzá.

### 3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Budaörsön mint a korábbiakban említésre került, nem jellemző a szegregátumok, lecsúszó településrészek jelenléte. A településszerkezet homogén, az eltérő jövedelmi és vagyoni helyzetű polgárok a település egészén, szétszórva helyezkednek el, gócpontok nincsenek.

### 3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

#### Egészségügyi alapellátás

Budaörsön fejlett az egészségügyi alapellátás, 6 gyermekorvos, 12 családorvos, és 13 védőnő tevékenykedik és szakrendelő intézet működik. Kórház nincs, de Budapest közelsége miatt talán nem is szükséges. A Capital Research felmérése alapján a budaörsiek alapvetően jónak értékelték az Egészségügyi Központ szolgáltatásait.

Ami az esélyegyenlőség szempontjából releváns: a több hónapos várólisták kérdése. Egyes szakellátások terén az OEP alacsony finanszírozása miatt alakult ki hosszú várólista.

Budaörs egészségügyét szerződés alapján az Europ-Med Kft. felügyeli. Ennek jelentése szerint a Budaörsi Egészségügyi Központ szolgáltatásait döntően finanszírozó Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) a 2011-es év betegforgalmát értékelve minimálisan növelte a finanszírozást 2012-ben, de ez még mindig elmarad a valós költségek megtérítésétől. Az egészségügyi ágazat finanszírozását tekintve abban tér el más ágazatoktól, hogy az OEP nem téríti meg teljes egészében a ledolgozott munkát, hanem annak csak kb. 90 %-át, a kieső finanszírozást saját bevételeiből kell pótolni. De a Budaörsi Egészségügyi Központ racionális gazdálkodással 2012-ben is fejlődésről számolt be.

Nem volt lehetőség a szakrendelések óraszámainak bővítésére, így nem volt mód csökkenteni a rendelőintézet túlszűfoltóságát, nem tudtak javítani a várakozási időn és a várólisták hosszúságán. Ez olyan probléma, amely a jövőben orvosolandó.

Az orvos-elvándorlás ellenére nőtt a szakorvosok száma, ami lehetőséget teremtett a szakmai színvonal további emelésére.

A betegforgalmi adatok stagnálást mutatnak, kivéve a laboratóriumban, ahol számottevő forgalomnövekedés történt, ennek oka, hogy a környező laboratóriumok egyre válságosabb helyzetbe kerültek.

Esélyegyenlőségi szempontból fontosabb az idősebbek körében magas egészségügyi problémák kezelése. Az Egészségügyi Központ egynapos sebészet keretei között a legtöbb műtét a szemészet területén valósult meg. A rendelkezésre álló csúcstechnológia igénybevételével az előregedett, elhomályosodott szemlencse eltávolításával párhuzamosan közel 1395 új hajlékony lencse beültetése történt meg sikeresen. A különösen nagy értékű műtétek között volt 377 térdízületi tükrözéssel megvalósított beavatkozás és 80 szövetbarát, műanyagból történő lágyéksérvműtét.

A szülői jogok és az adatvédelem megerősítését jelentő jogszabályváltozások magukkal hozták a védőnők és egészségügyi szakdolgozók döntési lehetőségének, jogainak szűkítését, csökkent a kapcsolat az

egészségügyi dolgozók és a családok között. Az iskolaorvosok és az egészségügyben dolgozók részéről felmerült az igény a szorosabb együttműködésre, figyelemfelkeltésre, érzékenyítésre a fiatalok körében.

#### Ügyeleti Szolgálat

Az Europ-Med Kft. és a PRO-MED Bt. 2001. július 1-től közösen biztosítja Budaörs Város Önkormányzatával kötött szerződés alapján a település lakosságának 24 órás sürgősségi orvosi ügyeleti ellátását. Az Önkormányzat és a két cég közös célul tűzte ki, hogy az arra rászoruló betegek számára a lehető legrövidebb időn belül elérhetők legyenek az életveszélyes állapotok megszüntetéséhez szükséges eszközök és szakemberek. A budaörsi egészségügyi központban található ügyeleti orvosi rendelőt a lélegeztető gép kivételével olyan eszközökkel és gyógyszerekkel szerelték fel melyeket az intenzív osztályokon illetve a sürgősségi centrumokban használnak. A közterületi illetve lakásra történő hívásokra egy négykerékű gépkocsival jutnak el, mely felszerelése (hordozható EKG, defibrillátor, pulsxyméter, gyógyszerek stb.) biztosítja az életveszélyes állapot elhárítását.

A Budaörs területén dolgozó háziorvosokkal és az egészségügyi központ szakorvosaival szoros együttműködést alakítottak ki a betegek minél hatékonyabb ellátása érdekében (pl.: a háziorvosok a hozzájuk érkező sürgős hívásokat késedelem nélkül továbbítják az ügyelet felé).

A háziorvosi és a gyermek háziorvosi ellátással kapcsolatban bővebb adatot szolgáltat a HEP 3.6.1. számú táblázata.

#### Prevenációs és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

- A 2012. évben az Önkormányzat által finanszírozottan a budaörsi lakhelyű hölgyek mammográfiás vizsgálatát, valamint az év második felében az önkormányzati dolgozók szűrővizsgálatát végezte el a Budaörsi Egészségügyi Központ.
- A pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló helyi rendelet 41/C. § alapján természetben nyújtott támogatásként az önkormányzat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult 13–18. éves leányok részére a méhnyakrák kialakulásáért felelős humán papilloma vírusfertőzés (HPV) okozta megbetegedés elleni védőoltást biztosít. 2012. évben 9 darab oltást kaptak a gyerekek önkormányzati támogatással, az erre fordított összeg 282 200,- Ft.
- Lisztérzékenyek Egyesülete az Önkormányzat megbízására 2012-ben elvégezte az óvodák lisztérzékenységi szűrővizsgálatát. Az egyesület a vizsgálati eredményről minden szülőnek adott tájékoztatást. A pozitív eredményt mutató gyermekek szüleit tanácsokkal ellátva, további vizsgálatokra irányították. A 403 résztvevő óvodás közül 5 fő esetében mutattak ki lisztérzékenységet.
- 2012. szeptember 10-én a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Mozgó Tüdőszűrő buszát Budaörsre hozta azért, hogy a budaörsi hajléktalanok és a rászoruló lakosok is igénybe tudják venni ezt a szolgáltatást. Ezen törekvésüket 2013-ban is szeretnék megismételni.

### **3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása**

A közművelődési létesítmények szükséges kapacitása nem vezethető le a lakosságszám növekedéséből, mivel a térség és Budapest igen gazdag, könnyen elérhető kulturális kínálata a budaörsiek jelentős része számára nem teszi magától értetődővé, hogy a helyi rendezvényeket, programokat, intézményeket látogassák. Ugyanakkor egyes budaörsi rendezvények közönsége is gyakran a városnál lényegesen szélesebb területről érkezik. Az alábbiakban röviden bemutatjuk Budaörs Városában található közösségi színtereket.

**Jókai Mór Művelődési Központ (Szabadság út 26.)**

Az Művelődési Központ 1984-ben épült, téglalapú épület, eredetileg is erre a funkcióra hozták létre. A kétszintes intézményben összesen 872 m<sup>2</sup> alapterületen, három helyiség (színházterem – 310 m<sup>2</sup>, kiállító terem – 54 m<sup>2</sup>, Kabinet I. – 50 m<sup>2</sup>) áll rendelkezésre. Itt működik a Budaörsi Játékszín, az MMS, a Néptáncgyűttes, a Búvárszklub, a Galambász Egyesület, a Lyra Dalkör, a Kertbarátok köre és a Gyöngyfűző Szakkör. Az intézmény technikai felszereltsége (hang- és fénytechnika) jó.

Az épület mára, már akkor is kicsinek bizonyulna az igényekhez képest, ha nem osztozná helyiségein a Játékszín programjaival, személyzetével. Megfelelő közösségi és szakmai terek nélküli intézményként jellemezhető, önálló épületbe költözése rendkívül indokoltá vált.

#### **Közösségi Ház (Lévai u. 34.)**

A Közösségi Ház 1989-ben épült, eredeti funkciója szerint, itt kapott helyet a HNF, a TIT és a szakszervezetek is. 217 m<sup>2</sup> alapterületéből három szakmai tevékenységre szolgáló helyiség van (Nagyterem – 73 m<sup>2</sup>, klubszoba 1 – 25 m<sup>2</sup>, klubszoba 2 – 12 m<sup>2</sup>) Felszereltsége gyenge. Itt kapott helyet a Pro Musica Kórus, a Zöldkör, a Budaörsi Művészek Egyesülete, a Baba-mama klub, a Gemler klub és különféle civil szervezetek. Ez az épület is legalább két szakmai terem hiányával küszködik.

#### **Nyugdíjasok Háza (Árpád u. )**

Az önkormányzat egy felújított családi házat biztosít kifejezetten a nyugdíjas klubok számára. Itt működik: a Városi Nyugdíjas Klub Egyesület, a Mozgáskorlátozottak Egyesülete, a Bobák Bálint Országjáró Egyesület, a Budaörsi Nyugdíjas Polgári Egyesület, a Honvéd Nyugállományúak Budaörsi Klubja. Az intézmény felszereltsége közepes, mérte kicsi, bővítést igényel.

#### **Városi Ifjúsági Klub (Károly Király út 3.)**

Az 1930 körül épített épület eredeti funkciója mozi volt. A kétszintes épület teljes alapterülete 369 m<sup>2</sup> két ütemben újjátották fel, 2000-ben és 2002-ben, összesen 16 millió Forint értékben korszerűsítették. Saját gázfűtéssel rendelkezik, technikai felszereltsége jó. A nagyterem vegyes funkciójú, a számítógépteremben internetezési, a tetőtérben szakköri, oktatási tevékenységekre van lehetőség.

#### **Kamaraerdei Közösségi Ház (Kismartoni u. 45.)**

Az épület 2002-ben épült, eredeti rendeltetésének megfelelően, közösségi háznak. A kétszintes épület teljes alapterülete 517,85 m<sup>2</sup> ebből a földszint 204, az emelet 204, a padlástér 109 m<sup>2</sup>-es. Az épületben fiókkönyvtár is működik, egy rendezvényterem, egy szertár, egy öltöző, egy sport és kézműves foglalkozásokra használt terem, egy fitness terem és egy iroda kapott helyet. A könyvtár és az öltöző közepes, a többi terem jónak mondható. Saját gázfűtéssel rendelkezik. Az épületben orvosi rendelők, gyógyszerész, polgárőrség és posta is működik.

#### **Csiki pihenőkert (Virág u. 6.)**

A pihenőkert folyamatos fejlesztése, önkormányzati forrásból történik. A szakmai programok finanszírozásához is nagymértékben hozzájárul az önkormányzat. A táborban korabeli lakóépületek, jurta, műhelyépület, indiántábor, palánkvár, növényeket bemutató kert, íjászpálya segít a gyermekek történelmi ismereteinek bővítésében.

A kertben a sportolási lehetőségek köre is bővült az évek folyamán, medence, füves és homokos sportpálya áll a látogatók rendelkezésére. A nyári napközis táborok (kézműves, régész, indián stb.) egyre több gyermeket vonzanak a szünidőben.

#### **Városi Régészeti Kiállítás a Régiségbúvár Ifjúsági és Kulturális Egyesület kezelésében.**

Az épület eredetileg bölcsődeként üzemelt, első építésének évről nincs adatunk. Alapterülete 200 m<sup>2</sup>, 6 helyiségből áll. A három kiállítótér megfelelő berendezésű, a rendezvényterem, mely játszóházként és kiállítótérként is funkcionál, a konyhával és az irodával egyetemben korszerűtlen. Az épület felújítása 2008-ban kezdődött, és mai napig tart.

#### **Zichy major (Clementis L. u. 22.)**

A Budaörsi Művészek Egyesülete kapta meg térítésmentesen az önkormányzati tulajdonrész (283 m<sup>2</sup> összterület, 5 helyiség) használati jogát. A felújítás és fejlesztés önkormányzati forrásból történik. A major

tavasztól-őszig áll rendelkezésre, a BUM nyári kézműves táborait bonyolítja le, mind nagyobb érdeklődés mellett.

#### **Jacob Bleyer Helytörténeti gyűjtemény Heimatmuseum (Budaörs, Budapesti út 45/1. és 45/2)**

Jelenleg a Jacob Bleyer Helytörténeti Gyűjtemény három épületből áll. Hasznos alapterületük: 157,6 m<sup>2</sup>, 118, 5 m<sup>2</sup>, 105,4 m<sup>2</sup>. Itt kiállítótermek, tároló helyiségek és technikai helyiségek, irodák, klubhelyiségek találhatóak. Itt kapott helyet a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzat, valamint a Heimatmuseum irodája. Infrastrukturális feltételek, alapvető munkakörülmények biztosítottak.

#### **Gr. Bercsényi Zsuzsanna Városi Könyvtár (Károly Király út 20.)**

Az épületet az 1890-es években építették, eredeti rendeltetése lakóház volt. Két szintjén összesen 495 m<sup>2</sup> áll a látogatók rendelkezésére. 2006-ban újították fel, 5 millió forint értékben. A gyermekkönyvtár 2 szobában, a felnőtt könyvtár, a folyóirat-olvasó, a zenei könyvtár egy-egy teremben üzemel, egy terem előtérként szolgál. Az épület berendezése jó minőségű, technikai felszerelése, folyamatos fejlesztéssel megfelelő. Parkolási gondokkal küzd, a jelenlegi épület tovább nem bővíthető, de fejlesztésére rövidtávon is szükség van.

#### **Budaörsi Latinovits Színház (Szabadság út 26.)**

A Budaörsi Játékszín elnevezése 2013-ban Budaörsi Latinovits Színházra változott. A színház a Jókai Mór Művelődési Központtal azonos épületben működik, így az épület jellemzői megegyeznek az ott felsoroltakkal. Szükséges lehet a két intézmény szétválasztása, önálló épületekbe költöztetése, de ezt a költségvetési helyzet nem teszi lehetővé. A két intézmény, részben ugyanarra a célközönségre számít, azonos tereket használnak (színházterem, előtér, kiszolgáló helyiségek), a színpadtechnika (hang- és fény), és az azt működtető személyzet lehetne közös. Jelenleg a két intézmény szűkös helyen működik, egymás lehetőségeit és működésének határfokát rontják.

#### **Egyéb, szórakoztató, kulturális tevékenységet is végző szervezetek:**

A városban a szórakoztatást, a társas együttlétet több szórakozóhely, vendéglátó egység és szabadidős intézmény is segíti, melyek a közművelődési intézményeknek versenytársat jelentenek. A közelmúltban elvégzett felmérésnél megfogalmazódott az is, hogy nincs elegendő szórakozóhely a városban (diszkó, mozi) a fiatalok számára.

A civil szervezetek sajátos szabadidős és kulturális szerepét az Önkormányzat felismerte és sokukkal kibővített támogatási szerződések keretében, illetve pályázat útján támogatja törekvéseiket.

Szükségessé vált, a koordinált városi közművelődési feladatellátás, mely az intézmények és a civil szervezetek konszenzusos együttműködésén alapul. Megoldásra vár a kulturális információk lakossághoz juttatásának koordinált és hatékony rendszere, melyben a helyi írott és elektronikus sajtó is szerepet vállal.

### **3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal**

Budaörsön jelenleg Szlovák, Ruszin, Román, Örmény, Német, és Görög Nemzetiségi Önkormányzat van, Roma Kisebbségi Önkormányzat jelenleg nem működik a településen.

### **3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.**

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fontos lenne Budaörs változó társadalmi összetételének, szociális helyzetének még pontosabb megismerése a közösség számára	Települési társadalomtérkép frissítése a problémák kezeléséhez.

hasznos döntések meghozatalához.	
Dinamikusan nő a segélyek, szociális támogatások és szolgáltatások iránti igény. Nőtt a beköltözők száma, s ezek között a hátrányos helyzetű családok számának növekedése is kimutatható. A budaörsi ellátórendszer minősége ösztönzi a hátrányos helyzetűek beköltözését.	Fontos lenne, hogy csak a valóban rászoruló, életvitelszerűen Budaörsön élők kapjanak támogatásokat. Ennek megoldása a szociális térkép elkészítése után lehetséges.
A bérlakások és szociális lakások iránti igény nő	A szociális térkép elkészítése után a lakhatási támogatási rendszer újragondolása indokolt
Nem volt mód a szakrendelések óraszámainak bővítésére, így a rendelőintézet túlzsúfolt, nem tudtak javítani a várakozási időn és a várólisták hosszúságán.	A gyógytorna és fizioterápia terén változás várható, illetve városi szintű betegirányítás informatikai támogatása képzelhető el, a kérdés megoldása már a szakbizottság előtt van
Gond az idő 50+ korosztály tagjainak munkanélkülisége.	Koncepció megalkotása lenne szükséges a kérdés megoldására, amelyben a helyi cégek és az önkormányzat együttműködése körvonalazódik. Fontos lenne annak vizsgálata a helyi munkaügyi központtal közösen, hogy miképpen lenne érdemes bevonni Budaörs munkanélküli 50 feletti lakosait a város üzemeltetésébe, illetve segíteni a munkához juttatásukat?
Óvodai, bölcsődei, közoktatási férőhelyhiány	Bővítés előtt állnak az óvodák. Az iskolai elhelyezés feszültségekkel jár. A jelenlegi oktatási infrastruktúra fejlesztése indokoltá válhat (a Rózsa utcában lévő épület használata).
Társadalmi igény mutatkozik az önkéntesség elterjesztésére a fiatalok és idősek között is.	A kérdés megoldása folyamatban van.
Nőnek az ellátandó esélyegyenlőségi feladatok	A polgármesteri hivatal apparátusában esélyegyenlőségi mentorképzés indul pályázati forrásból

#### 5. 4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

##### 4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) Veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Budaörs Város Önkormányzata a családok támogatására többféle támogatási formát vezetett be az elmúlt évek során. Az Önkormányzat elsődleges szempontnak tartja a pénzbeli, természetbeni ellátások megállapításánál, hogy anyagi okok miatt gyermek ne kerüljön ki a családjából. A rászoruló családok anyagi támogatása fontos a lakhatásuk megőrzéséhez is. Folyamatos cél a pénzbeli és természetbeni ellátások esetén az ellátás reálértékének megtartása, ezért a város folyamatosan törekszik arra, hogy a legrászorultabb családok hatékony segítséget kapjanak.

Budaörsön az anyagi gondokkal küzdők többnyire az új beköltözők közül kerülnek ki, akik egyre nagyobb számban szeretnének letelepedni, szerencsét próbálni a városban. A szociális gondozók szerint a beköltözők nagy része úgy érkezik településre, hogy nincs munkahelye, szállása, csak azt tudják, hogy itt jól élnek az emberek. Szabolcsból és Hajdú-Bihar megyéből sok nagycsaládos költözött Budaörsre.



Az Önkormányzat szociális gondozói látókörébe került családok egyre nehezebb szociális körülmények között élnek. Körükben egyre gyakoribb az olyan mértékű diszfunkció, mely családon belüli erőszakban csúcspontot ér. Szerencsére a családokra nehezedő nyomás miatt egyre több család keresi fel önkéntesen a szociális segítőket.

A gyermekvédelemmel kapcsolatba került kamasz korosztály körében a tankötelezettség teljesítésének elmulasztása magas arányban jelentkezik, s a gyermek- és fiatalkorú bűnelkövetéssel, szabálysértéssel kapcsolatos ügyek száma nő. A gyerekek körében egyre többen szorulnak mentális támogatásra.

	Esetszám	Megjegyzés
Gyermekekori bűnelkövető	2 fő	Oka: helytelen nézet, anyagi hasznoszerzés, agresszivitás
Fiatalkorú bűnelkövető	10 fő	Oka: rossz baráti kör, elhanyagoló család, anyagi hasznoszerzés, agresszivitás
Családon belüli erőszak	12 fő	Nagyon magas a látencia
Gyermekekori sérelmére elkövetett bűncselekmény	8 fő	Jellemzően lopásokat, könnyű testi sértéseket követnek el ellenük.
Fiatalkorú sérelmére elkövetett bűncselekmény	14 fő	
Kábítószerrel való visszaélés	2 fő	Hét eljárás indult kábítószerrel való visszaélés miatt, 2 fiatalkorú volt érintett.

#### Gyermekek száma a városban

Időszak	A 0-2 évesek száma (fő)	A 3-5 évesek száma (fő)	A 6-13 évesek száma (fő)	A 14 évesek száma (fő)	A 15-17 évesek száma (fő)
2008. év	907	949	2385	318	980
2009. év	949	989	2439	336	996
2010. év	970	1046	2524	274	976
2011. év	953	1056	2557	305	928

Forrás: KSH

#### b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

##### Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult legyen a

- gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- a természetbeni támogatásnak,
- külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybe vételére.

Abban az esetben lehet megállapítani a kedvezményt, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140%-át (jelenleg: 39 900.-Ft) ha a gyermeket egyedülálló szülő, más törvényes képviselő gondozza, a gyermek tartósan beteg illetve súlyosan fogyatékos, illetve a nagykorúvá vált gyermek esetén,
- egyéb esetben a nyugdíjminimum 130%-át (jelenleg: 37 050.-Ft),

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a Gyvt. 19. § (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A kedvezmény után 2012. évben augusztus hónapban gyermekenként (606 fő) 5.800.- Ft pénzbeli támogatás került folyósításra, november hónapban - jogszabályváltozást követően - természetbeni támogatásként Erzsébet utalvány formájában került kézbesítésre a családok részére.

Az augusztus hónapban kifizetett támogatási összeg 3 514 800 Ft volt, ami 100%-ban visszaigényelhető az állami költségvetésből. November hónapban 597 gyermek, fiatal felnőtt részesült 5800,- Ft értékű Erzsébet-utalványban összesen 3 462 600,- Ft értékben.

2012. évben 439 személy fordult a hivatalhoz rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelemmel, 67 személy kérelmét kellett elutasítani. Az elutasítások főbb oka a jogszabályban rögzített jövedelmi, vagyoni határ túllépése volt, néhány esetben az eljárást a hiánypótlás nem teljesítése miatt kellett megszüntetni.

2012. december hónapjában a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, fiatal felnőttek (összesen 604 fő) 5000,- Ft egyszeri támogatást kaptak. A felhasznált összeg 3 020 000,- Ft.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága 2012. december 31-én 348 család 560 kiskorú gyermekének és 41 fiatal felnőttnek állt fenn. A 348 családból 185 szülő egyedülálló.

Egy gyermekes családok száma: 176 (ebből 127 egyedülálló szülő), két gyermekes családok száma: 118 (ebből egyedülálló szülő 39), három gyermekes családok száma: 34 (ebből egyedülálló szülő 11), négy vagy öt gyermeket nevelő családok száma: 19 (ebből egyedülálló szülő 8), hat vagy annál több gyermeket nevelő családok száma: 1.

#### c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

##### **Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás**

A támogatás jogosultsági feltételeit a Gyvt. 21. §-a, valamint a helyi rendelet 33. §-a szabályozza. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás annak a gyermeknek a részére állapítható meg, akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 250%-át (71.250,- Ft).

A támogatás természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen gyermektáboroztatásként oktatási intézményhez történő utalással, vagy lakhatást veszélyeztető körülmény fennállása esetén közüzemi szolgáltatóhoz történő utalással.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban 2012-ben 388 család részesült, 876 esetben (ebből 27 esetben természetbeni formában).

Támogatásban részesítettek száma:

- Egyszer részesült támogatásban 318 fő (ebből 27 fő természetbeni formában)
- Kétszer részesült támogatásban 151 fő
- Háromszor vagy többször részesült támogatásban 234 fő.

Az átlagos támogatási összeg 8000,- Ft /alkalom/gyermek.

A támogatásra felhasznált összeg: 12 943 000,- Ft. Az éves keretösszeg gyermekenként 57 000,- Ft.

##### **Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás**

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki

- a) a gyermek tartására köteles, és
- b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka (2012. évben: 6270,- Ft).

2012. évben két gyám részére 3 gyermek jogán került megállapításra a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás. 2012. évben 276 120,- Ft összegben folyósítottuk a támogatást.

A kiegészítő támogatásra jogosult gyámok részére augusztus és november hónapban pótlékot folyósítottunk a kiegészítő támogatás összege mellett. A pótlék kifizetett összege 2012. évben 50 400,- Ft.

##### **Születési támogatás**

A születési támogatás a gyermek születésekor, a gyermek neveléséhez nyújtott egyösszegű hozzájárulás.

Születési támogatásra jogosult a 2006. január 01. napja után született gyermeket saját háztartásában nevelő, szülő/törvényes képviselő, amennyiben

a) legalább az egyik szülő – a gyermek születésekor, és a gyermek születését közvetlenül megelőző 12 hónapban – megszakítás nélkül Budaörsön állandó bejelentett lakóhellyel rendelkezik, továbbá  
 b) a gyermeket nevelő családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét (57 000,- Ft), a gyermeket egyedül nevelő szülő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosát (85 500,- Ft), feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a helyi rendelet 31/A. § által meghatározott értéket.

A születési támogatást a szülő a gyermek születését követő 6 hónapon belül igényelheti. A határidő elmulasztása jogvesztő. A támogatás gyermekenkénti összege 30.000,- Ft. Születési támogatásban 2012. évben 49 családban élő 51 gyermek részesült. Az önkormányzatot terhelő kiadás nagysága: 1 530 000,- Ft.

#### **Életkezdési kiegészítő támogatás**

Az életkezdési kiegészítő támogatás a fiatalok önálló életkezdésének anyagi megalapozásához nyújtott egyösszegű hozzájárulás. 2012. évben 15 gyermek részére került megállapításra a támogatás.

#### **Gondozási támogatás**

A gondozási támogatás azon családoknak nyújtott támogatás, akik saját háztartásukban iker vagy többes ikergyermekek gondozását végzik.

Gondozási támogatásra jogosult a család, amennyiben

- a) a szülő(k) Budaörsön állandó bejelentett lakóhellyel rendelkeznek, valamint
- b) a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300%-át (85 500,- Ft).

A gondozási támogatást a szülő a gyermekek születését követően igényelheti a gyermekek egy éves koráig. A támogatás a kérelem benyújtása hónapjának első napjától kerül megállapításra. A megállapításának további visszamenőleges hatálya nincs.

A gondozási támogatás a gyermekek 12 hónapos koráig állapítható meg.

A gondozási támogatás összege családonként havonta

- 2 ikergyermek esetén 60.000,- Ft.
- 3 ikergyermek esetén 90.000,- Ft
- 4 vagy több ikergyermek esetén 120.000,- Ft.

2012. évben gondozási támogatás 9 ikergyermekét nevelő szülő részére került megállapításra 4 620 000,- Ft összegben.

#### **Óvodáztatási támogatás**

A támogatásra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője jogosult, amennyiben a törvényes felügyeletet ellátó szülő önként nyilatkozik arról, hogy a gyermeknek hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, három illetve négy éves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járásáról. A támogatás összege 2012. évben gyermekenként első alkalommal 20.000,- Ft, ezt követően esetenként és gyermekenként 10.000,- Ft.

A támogatást 2012. évben 22 esetben folyósították, a felhasznált összeg 240 000,- Ft volt.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az Önkormányzat a kedvezményes iskolai étkeztetést a Gyermekétkeztetési térítési díj kedvezménnyel biztosítja.

A Gyvt. 151. § (5) bekezdés b) pontban biztosított normatív kedvezményen túl a helyi rendelet 34. §-a alapján további 50%-os étkezési díjkedvezményt kell biztosítani,

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után,
- b) a három vagy többgyermekes családoknál gyermekenként,
- c) tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után,

feltéve, hogy a b) és c) pont esetében a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-át (57.000,-Ft) és a vagyoni feltételeknek is megfelel.

Amennyiben a gyermeket gondozó családban a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult és családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének a 170%-át (48.450.-Ft)
- b) ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200%-át (57.000.-Ft), és a vagyoni feltételeknek is megfelel, a gyermek, tanuló 50%-os mértékű étkezési díjkedvezményre jogosult.

2012-ben az önkormányzat 11 919 653,- Ft-ot fordított erre a célra, támogatásban 378 fő részesült.

A 2012. évben hatályos Gyvt. 151. § (5) bekezdése alapján gyermekétkeztetés esetén további gyermekenkénti kedvezményeket lehet megállapítani:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő
  - aa) bölcsődés,
  - ab) óvodás,
  - ac) 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő,
  - ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, aa)-ac) alpont szerinti életkorú

gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

- b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

- c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50%-át,

- d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani.

A Gyvt. alapján étkezési támogatásban részesülő gyerekek száma:

Év	Gyvt. 151. § (5) bekezdés				Összesen
	(a) pontja alapján jogosult	(b) pontja alapján jogosult	(c) pontja alapján jogosult	(d) pontja alapján jogosult	
2010	476 fő	46 fő	1198 fő	125 fő	1845 fő
2011	483 fő	7 fő	1074 fő	137 fő	1701 fő
2012	565 fő	8 fő	1318 fő	159 fő	2050 fő

#### 4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezet nem jellemző a városban.

#### 4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Önkormányzat által feldolgozott adatok szerint a városban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 47, ebből 9 óvodás és 38 általános iskolás, ez utóbbi az összes általános iskolai tanuló 1,54 %-a. Számuk abszolút értékben és arányát tekintve egyaránt rendkívül alacsony. Arányuk az iskolák között 0,16%, 0,65%, 0,65% és 0,08%. Az adatok évente ingadoznak, változik az intézmények közti megoszlás. Mindezek alapján külön intézkedés nem indokolt az arányok mesterséges megváltoztatására. Ennek oka csak részben tulajdonítható a lakókörzetnek, inkább az induló képzési irányoktól függnék. A halmozottan hátrányos helyzet megállapítása szülői nyilatkozat függvénye, a szülők alacsony iskolai végzettségére hivatkozással. Tapasztalatok szerint előfordul, hogy a szülők húzódoznak a nyilatkozat aláírásától, vagy éppen információval sem rendelkeznek a halmozottan hátrányos helyzet esetén igénybe vehető ellátásokról, támogatási formákról.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szegregációja nem létezik. Osztályonként 1-2 gyermek tartozik e csoportba. A pedagógiai munka eredményességének mérésére, értékelésére, folyamatos ellenőrzésére kiemelt figyelmet fordítanak az intézményvezetők.

#### a) védőnői ellátás jellemzői

##### **Védőnői szolgálat**

A működtetési szerződés alapján a Védőnői Szolgálat működésének tárgyi és szakmai feltételeinek egy részét az Europ-Med Kft-nek kell biztosítania - Budaörs Város Önkormányzattal közösen. A Szolgálat működése az Egészségügyi Központban (Budaörs Kossuth L. u. 9.), a Lévai utca 35. szám alatti rendelőhelyiségében és a Kismartoni u. 45.sz.alatti rendelőben történik.

2012-ben változás történt a Védőnői Szolgálatnál. Egy vegyes körzet került kialakításra a megnövekedett gyermeklétszám miatt. 2012. novemberétől 13 védőnői körzet működik Budaörsön: 10 körzeti védőnői és 3 iskolai védőnői állás van betöltve. A 13 védőnő 3 központi telephelyen dolgozik.

Az iskolavédőnők telephelyei az iskolák (két iskolavédőnő és egy fő ifjúságvédőnő).

2012-ben két „vegyes” körzet volt Budaörsön: a területi ellátás mellett a 4. sz. körzethez tartozik az Árpád utcai fejlesztő iskola, a 10. sz. körzethez tartozik a Hársfa utcai általános iskola alsó tagozata és az újonnan nyílt Szent Benedek Gimnázium és Szakképző Iskola.

Minden területi védőnő ellát 1 vagy 2 óvodát is, ahol az időszakos tisztasági vizsgálatot és a gyermekek egészségi állapotával kapcsolatos dokumentálást is elvégzik.

Az iskolai védőnők az iskolákban évfolyamokhoz kötött szűrővizsgálatokat, a védőoltások szervezését végzik, valamint felvilágosító, egészséges életmóddal kapcsolatos órákat vezetnek. Kapcsolatot tartanak a szülőkkel és pedagógusokkal, családlátogatásokat tesznek.

A területi védőnők az otthonukban látogatják a kismamákat, csecsemőket és kisgyermeket a jogszabályban leírtak szerint, és fogadják őket önálló tanácsadásaikon.

A rendelőben – tanácsadóban – életkorhoz kötött, kötelező szűrővizsgálatokat és csecsemő- és kisgyermek tanácsadást végeznek önállóan.

2012-ben az úgynevezett státuszvizsgálatokon települési szinten 22.571 megjelenés volt. A gondozott családok száma 1.849. Ez 87 családdal több az előző évinél, s jelzi, hogy milyen nagyarányú a beköltözés Budaörsre.

Az iskolások száma: 3.453 Szintén nőtt ez a szám is 136 fővel az előző évhez képest.

2012-ben a születésszám Budaörsön a védőnői nyilvántartás szerint: 285 fő. A születések száma szintén nőtt az előző évhez képest 17 fővel.

A Szolgálat minden évben megrendezi az „Anyatejes világnapi” összejövetelt, melyen évről évre egyre több anyuka és kisbaba jelenik meg. 2012-ben a résztvevők száma összesen 268 fő volt, szintén magasabb, mint az előző évi, amely a rendezvény népszerűségét is mutatja.

#### b) Gyermekeorvosi ellátás jellemzői. (pl. házi gyermekeorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekeorvosi praxisok száma)

Budaörsön 6 házi gyermekeorvosi körzet került kialakításra, a rendelések helye azonos a védőnői rendelési helyekkel, így a település mondhatni, le van fedve, a település minden részéről könnyen elérhető mind a felnőtt háziorvosi, mind a házi gyermekeorvosi szolgáltatás. Betöltetlen praxis nincs a településen. A gyermek szakorvosi ellátás az Egészségügyi Központban megoldott.

#### c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi - szociális - oktatási) ellátási igényeire vonatkozó adatok

A rendelkezésünkre álló adatok szerint Budaörsön a szakos ellátottság valamennyi intézményben megfelelő, rendelkezésre állnak képzett segítő szakemberek. A városban megfelelően ellátottak a köznevelési szakszolgálati feladatok: gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás és gyógytestnevelés.

A városban működnek a gyermekjóléti alapellátások: gyermekjóléti szolgáltatás, bölcsőde, családi napközi és iskolai napközi.

Arra vonatkozóan, hogy az egyes intézmények milyen mértékben alkalmaznak korszerű, inkluzív pedagógiát, differenciáló módszertant és kulcskompetenciákat fejlesztő programokat, amik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatását szolgálnák, kevés adat áll rendelkezésre.

Az intézmények jelzései alapján azonban elmondható, hogy van rendszeres kapcsolat az intézmények és a környezetükben működő társadalmi és szakmai szereplőkkel, többnyire igény szerint alakul ez a kapcsolat. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók érdekében a gyermekjóléti szolgálattal kiemelt kapcsolatra van szükség, ezen kívül a nevelési tanácsadóval való szorosabb, rendszeresebb együttműködés javasolható.

#### d) Gyermekjóléti alapellátás

Budaörs Város Önkormányzata a Gyvt. 94. §-ában foglalt előírásoknak megfelelően biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, gyermekek átmeneti gondozását. Állandó lakosság száma alapján bölcsődét, és gyermekek átmeneti otthonát köteles működtetni. Az önkormányzat szociális alapellátási feladatainak egy részét ellátási szerződés keretében biztosítja. A családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás és a támogató szolgáltatás társulási fenntartásban működik.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények két tagintézményében - Pitypang Bölcsőde és Gyermekközpontban és Százszorszép Bölcsődében összesen 260 férőhelyen - alapellátásként, a gyermekek napközbeni bölcsődei, és ebből 12 fő sajátos nevelési igényű gyermek jó színvonalú ellátását biztosítja.

A bölcsődei, óvodai férőhelyek létszámihiányának enyhítésére Budaörs Város Önkormányzata 10 családi napközivel kötött szerződést. Emellett önként vállalt feladatként családok átmeneti otthonával kötött ellátási szerződést.

Az Önkormányzat a gyermekek átmeneti gondozását szintén ellátási szerződés alapján biztosítja a Fészek Gyermekvédő Egyesület Gyermekek Átmeneti Otthonában. Az ellátási szerződés értelmében a Fészek Gyermekvédő Egyesület az Önkormányzat közigazgatási területén lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező, illetve a város területén felügyelet nélkül maradt, veszélyhelyzetbe került gyermekek számára, egy fő férőhelyre biztosítja a gyermekek átmeneti gondozásának jogszabályokban meghatározott szakmai követelményeit, és a feladat ellátása során betartja az ellátáshoz kapcsolódó nyilvántartási, adatkezelési és adatvédelmi kötelezettségeket. A 2012.-es évben Budaörsről érkezett gyermeket nem láttak el.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselőtestületének Szociális és Egészségügyi Bizottsága 23/2013. (III.28.) SZEK sz. határozatában felkérte a Polgármestert, hogy vizsgálja meg a Budaörsön létrehozandó átmeneti otthon kialakításának lehetőségét.

#### e) Gyermekvédelem hatósági feladatai

A járási hivatalok kialakításával egyidejűleg 2013. január hó 1. napjától kezdődően a Budaörsi Polgármesteri Hivatal Jegyzője és a Város Gyámhivatal helyett a Járási Gyámhivatal jár el az alábbi gyermekvédelmi hatósági ügytípusoknál és egyes támogatások megállapítása tárgyában:

- a védelembe vételről és annak megszüntetéséről,
- a családba fogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- az átmeneti nevelésbe vétel,
- a tartós nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról, felülvizsgálatáról, a kirendelt eseti gondnok elszámolásának elfogadásáról,
- iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése és a szüneteltetés megszüntetése, felülvizsgálata.

A Járási Hivatal Budaörsön Telephelyet működtet az Uzsoki köz 56. szám alatt, a Polgármesteri Hivatal szomszédságában.

#### f) Gyermekjóléti Központ

2013. június 1. napjától az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központja keretében működik a gyermekjóléti szolgálat.

A gyermekjóléti szolgáltatás célja: a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének segítése és utógondozása. Azoknál a családoknál, ahol a gyermek helyzete, veszélyeztetettsége a vezető probléma, a Gyermekjóléti Központ családgondozója végzi a családgondozást. A gyermeket nevelő, segítségre szoruló, de gyermekvédelmi problémával nem küzdő családokat a Családsegítő Szolgálat látja el.

A budaörsi gyermekek veszélyeztetettségének főbb jellemzői, okai, amellyel a Szolgálathoz fordultak, az érzelmi és fizikai elhanyagolás, értelmi- és testi fogyatékoság, egészségügyi probléma, helytelen gyermeknevelés és következményei (pl. túl megengedő, túl szigorú, következtelen, stb. szülői magatartás), csellengés, testi-, lelki bántalmazás, serdülőkori konfliktus, korai szexuális kapcsolat, korai terhesség, dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat, szabálysértés, igazolatlan iskolai hiányzás, játékszenvedély, antiszociális viselkedés voltak.

A Gyermekjóléti Szolgálat a településen észlelő- és jelzőrendszert működtet, így a gyermekbántalmazással és elhanyagolással kapcsolatos információit elsősorban a jelzőrendszer tagjaitól vagy egyéb jelzésből, bejelentésből, illetve hivatalból észleli.

Jelzőrendszer tagjai	Küldött jelzések száma
Védőnői Szolgálat	16
Családsegítő Szolgálat	3
Bölcsőde	19
Közükatási intézmények	94
Rendőrség	19
Ügyészség, bíróság	1
Pártfogó felügyelet	1
Társadalmi szervezet, egyház	2
Állampolgár	11
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	62
Összesen	228

A 2012. évben 24 gyermek esetében történt védelembé vétel, amely 18 családot érintett. A kötelező felülvizsgálatokat a törvényben előírtak szerint lefolytatták.

A veszélyeztetettség fő okai:

- igazolatlan iskolai hiányzás
- bántalmazás, elhanyagolás
- a szülő életmódjából következő veszélyeztetés,
- a gyermek önmagát veszélyeztető magatartása

#### g) Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekes családok krízishelyzetük esetén a Gyermekjóléti Szolgálathoz, a Családsegítő Szolgálathoz, és az Önkormányzat Szociális és Egészségügyi Irodájához fordulhatnak segítségért, amely szervezetek a fent részletezett és az alábbi módokon keresik a megoldást a problémákra.

*Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés*

2013. február 28-án megtartott éves tanácskozáson a jelzőrendszer tagjai elismeréssel beszéltek a Budaörs Városban működő szabadidős tevékenységek sokrétűségéről. Megállapították viszont, hogy ezek a foglalkozások, szakkörök, edzések sokszor magas térítési díj ellenében vehetők igénybe a gyermekek számára, ezért sokan kiesnek a szolgáltatásokból.

A Gyermejkölési Központ számos esetben tárgyal sportkörök, illetve szakkörök vezetőivel azért, hogy egy-egy tehetséges, de szerény anyagi körülmények között élő gyermeknek ne, vagy mérsékeltebb összeget kelljen tagdíjként befizetni.

#### *Gyermekekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv*

A gyermekek nyári étkeztetését a szociális nyári gyermekétkeztetés céljából 2012. évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól szóló 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelet szabályozta. Támogatást azok a települési önkormányzatok igényelhetek, akik vállalták, hogy 2012. június 18-tól 2012. augusztus 31-ig terjedő időszakra legalább 45, legfeljebb 54 munkanapon keresztül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára folyamatosan napi egyszeri meleg étkeztetést biztosítanak, és az ételt a támogatás legalább harminc százalékának megfelelő értékben a kistermelői élelmiszertermelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVMr.) 2. § 1. pontja szerinti kistermelő vagy az FVMr. 1. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott földrajzi térségen belül mezőgazdasági vállalkozó által megtermelt vagy előállított alapanyagokból biztosítja.

A jogszabály a támogatás egy gyermekre jutó napi összegét 440 forintban határozta meg.

A Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Irodája a Gyermejkölési Központ felmérése alapján elkészítette a pályázatot, s a nyertes pályázat alapján az étkeztetés költségéhez állami támogatást kapott. Az állami támogatás összege 6 914 160,- Ft volt, mely fedezte a gyermekétkeztetés lebonyolításának teljes költségét.

A bekért árajánlatok alapján a Bleyer Jakab Általános Iskola adta a legjobb árajánlatot, a támogatás egy gyermekre jutó napi összegéért (440,- Ft) vállalta a gyermekek étkeztetését. A Gyermejkölési Központ munkatársa naponta felügyelte az ebéd kiosztását. Nyári gyermekétkeztetésben 220 gyermek részesült.

#### **4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége**

A város általános iskoláiban 49 sajátos nevelési igényű tanulót tartanak nyilván, gyógypedagógiai oktatásban részesül 27 tanuló (enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók, három összevont tanulócsoporthoz). A helyben lakó gyermekek számához (2 687 fő) viszonyítva a sajátos nevelési igényű gyermekek aránya 1,82%. Így egyértelműen megállapítható, hogy ezen a téren külön beavatkozás nem szükséges.

A sajátos nevelési igényű gyermekek közoktatási ellátásában szegregációt nem tapasztalható, a tanulók szakvélemény szerinti oktatásszervezési formában kerülnek elhelyezésre. Területi koncentráció sem a sajátos nevelési igényű, sem az enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek körében nem állapítható meg.

Minden helyi általános iskola vállalja sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását. Az alapító okiratok tartalmazzák azokat a speciális eseteket, melyek ellátására egy-egy intézmény különös gondot fordít, és igény esetén az ellátást vállalni tudja.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók eredményes iskolai pályafutását segítheti, ha számukra hozzáférhetővé válnak illetve bevonódnak az iskolán és tanórán kívüli programokba. Az általános iskolák jelzése szerint halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részt vesznek tanórán kívüli programban: alapfokú művészeti oktatásban. Az iskolán kívüli programokban való részvétel az iskolákban jellemzően a tanoda.

A jövőben aktívabb részvétel lehetséges azokban az állami programokban, melyek a tanulók közép-, illetve felsőfokú iskolai tanulmányai segítésére hivatottak.



A gyermekek szabadidős tevékenységének szervezése, a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltése formáinak és helyszíneinek biztosítása szintén városi, illetve intézményi feladat. A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek érzelmi és esztétikai nevelése során nagyobb feladat hárul az intézményrendszerre. A színes színvonalas programok segíthetik e területek hátrányainak leküzdését.

#### *Pozitív diszkrimináció - hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások*

**A Nevelési Tanácsadó** önálló fenntartása közel három évtizedes múltra tekint vissza a városban. Sajnálatos módon az intézmény sokáig kapacitáshiánnyal küzdött az álláshelyeket illetően épp úgy, mint a működéséhez szükséges infrastruktúra szempontjából. A kistérségi feladat-ellátás ráirányította a figyelmet az intézmény létjogosultságára, fontosságára. A személyi feltételek nagymértékben javultak, de a munkavégzés körülményei ma sem megfelelőek. 2008. március 1-től a településeken feladat ellátási szerződéssel gondoskodik a szolgáltatásról. A szerződés rendelkezik az igényelt óraszámról, az ellátott gyerekek számáról és a finanszírozás költségeiről.

A Tanácsadó központi feladatként ellátott alaptevékenysége: pedagógiai szakszolgálat, nevelési pszichológiai tanácsadás, korai fejlesztés (beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási zavarokkal küzdő gyerekek, tanulók problémáinak feltárása, korrekciós célú, családközpontú foglalkoztatás komplex pedagógiai és pszichológiai módszerekkel, iskolaérettségi vizsgálat végzése, szakvélemény készítése).

Budaörs város csatlakozott a **Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati ösztöndíjpályázathoz**. Az ösztöndíjpályázat célja, hogy a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt. Budaörsön az ösztöndíjrendszert Budaörs Város Önkormányzat képviselő-testületének tanulmányi ösztöndíjakról szóló 32/2007 (IX.24.) rendelete szabályozza, 2007-ben 56, 2008-ban 78, 2009-ben 74 esetben került megállapításra, összesen 14 075 000 Ft értékben. A pályázatot az Egészségügyi és Szociális iroda kezeli.

A tanulmányi ösztöndíjak jogosultsági feltételeit Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testületének a tanulmányi ösztöndíjakról szóló 32/2007. (IX.24.) önkormányzati rendelete szabályozza. 2012. évben 121 fő részesült ösztöndíjban.

#### **4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.**

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A város Szociális és Egészségügyi Bizottsága felkérte a Polgármestert, hogy vizsgálja meg a Budaörsön létrehozandó átmeneti otthon kialakításának lehetőségét.	Amennyiben szükségesnek látszik e probléma megoldása, fontos a térség ehhez szükséges meglévő infrastruktúrájának szemlézése, és koncepció kidolgozása
A szociális támogatásban részesülő családokban nevelődő gyermekekről, a hátrányos helyzetű kicsikről, a fogyatékos gyermekekről több tudásra lenne szükség, mert csak az egyedi kérések jelentkeznek az önkormányzatnál.	Feladat: részletes gyermekvédelmi, oktatási felmérés (oktatási, szociális helyzet, védőnő, egészségügy komplex felmérés lenne szükséges). Az elkészítendő új társadalomterkép ad választ a kérdésekre.
A Budaörsi Nevelési Tanácsadó helyproblémáinak megoldása.	Az optimális helyszín a megtalálása a megyei tankerülettel való egyeztetés során derül ki
A tehetséges, de szerény anyagi körülmények között élő gyermeknek sportolási és szakköri díjainak mérséklése vagy elengedése lenne kívánatos	A sportegyesületekkel a támogatási szerződés részévé kell tenni, hogy a tehetséges, de szegényebb sorú gyermekek számára biztosítson sportolási lehetőséget.

## 6. 5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

### 5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

#### a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Budaörs fejlett társadalmú, kulturált város, ezért a nők hátrányos megkülönböztetése szinte elképzelhetetlen. Az Önkormányzat hivatalában, illetve a szociális, esélyegyenlőségi területen dolgozó nők a nem választott, hanem kinevezett vezetők között túlnyomó többségben vannak. Igényként vetődött fel, hogy a város politikai vezetői között is több hölgy kapjon helyet, de ez leginkább rajtuk és jelölő szervezeteiken múlik.

A férfiak és nők szinte egyenlő számban vannak munka nélkül, így statisztikailag nem mutatható ki nemi diszkrimináció.

Ezzel együtt tagadhatatlan, hogy a családok mindennapjainak gondja továbbra is a nők vállán nyugszik, ezért az önkormányzat biztosítani szeretné azokat az intézményes szolgáltatásokat és támogatásokat, amelyek lehetővé teszik, hogy elsősorban a nők élete könnyebbé váljon.

#### b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Munkaügyi Központ által szervezett képzéseken a férfiak és a nők közel azonos arányban vesznek részt, mint ahogy a munkanélküliek aránya is hasonló.

#### c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők elsősorban az ipari park területén, és a kiterjedt kereskedelmi övezetben jutnak munkalehetőséghez, betanított munkásként. A tapasztalat azt mutatja, hogy a munkavállalást nem a nemek közötti megkülönböztetés, vagy az esetleges alacsony iskolai végzettség akadályozza, hanem az életkor, de ez a tendencia országos szinten is megfigyelhető.

### 5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A fiatal, gyermekes családok szempontjából a kisgyermekesek napközbeni ellátására létrejött intézményrendszer meghatározó, akár munkaerő-piaci helyzetük miatt, akár a jövedelmi helyzetük, a család méretének megfelelő lakhatásuk megoldása érdekében. Az intézményrendszer hiánya a gyermekes fiatal anyák munkaerő-piaci helyzetét rontja, de mentális egészségi állapotukra is rossz hatással lehet, ha a bezártságtól, egyedüllétől szenvednek.

Budaörsön a bölcsődékbe jelentkező gyerekek száma folyamatosan meghaladja a férőhelyek számát, 2005-től kezdődően pedig már évente 60-80 gyereket el is kellett utasítani.

A bölcsődékhez hasonlóan, az óvodák esetében is elmondható, hogy a beírt gyerekek száma tartósan meghaladja az óvodai férőhelyek számát. Az óvodákba beírt gyermekek száma 2001 óta minden évben nőtt.

A helyhiány problémáit felismerve a város aktívan fejlesztette a kisgyermekellátó intézményhálózatát. A bölcsődei, óvodai és iskolai férőhelyek száma a város intézmény-fejlesztési stratégiájának és az ebből fakadó intézménybővítéseinek köszönhetően nőtt. A bölcsődefejlesztések várhatóan elegendő férőhelyet biztosítanak a kisgyermekek ellátására. 2010-re már 1300 gyermeket tudtak ellátni a budaörsi óvodákban.

#### **Bölcsőde**

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények két tagintézményében - Pitypang Bölcsőde és Gyermekközpontban és Százszorszép Bölcsődében összesen 260 férőhelyen - alapellátásként, a gyermekek napközbeni bölcsődei, és ebből 12 fő sajátos nevelési igényű gyermek jó színvonalú ellátását biztosítja.

#### **Családi napközi**

A bölcsődei, óvodai férőhelyek létszámhiányának enyhítésére Budaörs Város Önkormányzata 10 családi napközivel kötött szerződést, melynek értelmében összesen 28 gyermek ellátásának megoldására az önkormányzat ténylegesen igénybevett ellátási napokra számított 2.381 Ft/fő/nap/gyermek támogatást biztosít.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. A családi napközi - az alapellátáson túli szolgáltatásként - speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat.

Az elhelyezés kérelemre történik. A kérelmek döntésre történő előkészítése, a családi napközikkal a szerződéskötést, kapcsolattartást a Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Irodája végzi.

2012-ben erre a célra 16 800 000,- Ft-ot fordított az önkormányzat.

#### **Óvodák**

Az önkormányzat a kötelező és nem kötelező közoktatási feladatait részben saját fenntartású oktatási és nevelési intézményekben, másrészt nem saját fenntartású intézményekben teljesíti. Budaörs város önkormányzata sikerrel pályázott a Társadalmi Megújulás Operatív Program Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben című pályázattal. Budaörs öt oktatási intézménye (1. sz. Általános Iskola, Bleyer Jakab Német Nemzetiségi Általános Iskola, Herman Ottó Általános Iskola és Budaörsi Logopédiai Intézet, Csicsergő Óvoda, Holdfény Utcai Óvoda) több, mint 80 millió forint támogatást nyert kompetencia alapú oktatás elterjesztésére, a pedagógusok módszertani fejlesztésére. A programon belül képzések, tréningek, személyiségfejlesztő programok, mentálhigiénés gondozási tapasztalatok átadása folyt, innovatív szellemben. A projekt a 2009/2010-es tanévben kezdődött, ezt követően 5 éves folytatásra és finanszírozásra kellett az önkormányzatnak kötelezettséget vállalnia.

Az 1157 óvodába járó gyermek a 7 önkormányzati (Csicsergő, Csillagfűrt, Holdfény utcai, Kamaraerdei, Vackor, Zippel-Zappel, és a Farkasréti Pagony óvodákban) és 1 egyházi fenntartású (Mindszenty József Római Katolikus Óvoda) intézményben nevelkedik. Budaörs német nemzetiségi hagyományokkal rendelkező település, ennek megfelelően több óvodájában is biztosított a német nemzetiségi nevelés.

Az óvodák kihasználtsága átlagosan 110%-os, további férőhelybővítésre lenne szükség.

### **5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe**

A védőnői szolgálat korábbiakban már részletesen kifejtett módon látja el az anya- és gyermekgondozás területét. A védőnők szoros kapcsolatban állnak az édesanyákkal, már a családtervezés során, telefonon 24 órában elérhetőek. Fontos a háziorvosokkal, és a gyermek háziorvosokkal való szoros együttműködés, mint a jelzőrendszer elsődleges pillére.

### **5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak**

A nőket érő erőszakról pontos adat nem áll rendelkezésre, tekintettel az adat szenzitív mivoltára. A családsegítő szolgálat és a gyermekjóléti szolgálat nyilvántartása szerint volt alkalom, amikor életvezetési problémák, és konfliktusok miatt került sor családgondozásra, ugyanakkor nem kimutatható pontosan az ebben érintettek száma. Amennyiben erre mégis fény derülne, szintén az említett két szakszolgálat teszi meg a szükséges intézkedéseket, mind a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében, mind a család biztonságos elhelyezése érdekében. További problémát jelent, hogy a nem nagy számban, de mégis megjelenő bántalmazásos esetekben rendőrségi vagy hatósági eljárás feljelentés hiányában nem indul.

## 5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A Gyermekjóléti Központ feladatai közé tartozik a válsághelyzetbe jutott várandós anyák gondozása, amelyet a Védőnői Szolgálattal együttműködve végeznek. Szükség esetén segítséget nyújtanak az anya elhelyezésében vagy felkutatásában, a számára adható támogatások intézésében. 2012. évben 3 válsághelyzetbe jutott várandós anyát láttak el.

## 5.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az óvodás gyerekek között immár nagyon magas azoknak a száma, akik valamilyen támogatásra jogosult. Ez az arány 2012-ben elérte a 38, 67 százalékot, 555 főt.	Fontos a szociális térkép alapján a helyzet kivizsgálása és a probléma kezelése.
Az oktatási intézményekben alternatív pedagógiai és pszichológiai munkaerőkre lenne szükség. Nincs megfelelő gyermek-mentálhigiénés szakintézmény, szakrendelés a súlyosabb mentálhigiénés zavarok kezelésére Budapestre kell bejárni, ez nehézkes számos családnak.	Megoldási javaslat készül erre a KLIK számára.
14-20 éves korosztályok számára szervezett programok és szórakozási lehetőségek száma részint alacsony, másrészt nem megfizethető. Körükben nő az alkohol és drogfogyasztás.	Széleskörű civil kezdeményezések önkormányzati felkarolásával lehetne megoldani a felmerülő problémákat.
A bővítések ellenére, illetve a kötelező óvodai beíratások miatt, nőni fog az igény az óvodai, bölcsődei elhelyezés iránt.	Az elmúlt évek kapacitásnövelése ellenére férőhelyek számát bővíteni lenne szükséges

## 7. 6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

## **6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)**

Budaörs életében fontos az időskorúak megbecsülése. Az önkormányzat pénzbeli, természetbeni és intézményi ellátások biztosításával, ellátási szerződések útján valamint a civilszervezetek bevonásával, azok támogatásával igyekszik könnyíteni az idősek életét.

A 70 év felettiek – korukból eredően – külön kedvezményeket is kapnak.

A városban hat klub és sok szabadidős program várja az időseket. A klubok éves működési költségét illetve programjaik megvalósítását pályázatok útján támogatja az önkormányzat. A klubok összesen közel 350 főnyi tagot tömörítenek.

Az idősek informatikai oktatása Magyarországon szervezett formában - Budapest után - éppen itt vette kezdetét. A város 2007-ben idősbarát önkormányzat díjat érdemelt ki.

A 7756 nyugdíjas (ebből 64 év feletti 4400) közül csak kevesen szorulnak rendszeres támogatásra, de nappali ellátás, járadék számukra is elérhető.

A városban működő kettő időstothonban összesen 121 főről gondoskodnak, de 49-en vannak a várólistán. Ennek tovagyűrűző hatásai az egészségügyi és szociális ellátórendszerre is kiterjednek.

## **6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete**

### *a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága*

A foglalkoztatás terén éppen a nyugdíj előtt állók vannak leginkább bajban, az elhelyezkedési esélyeik alacsonyok, s utolsó éveik fizetése meghatározó lenne a nyugdíjuk szempontjából is. A statisztikai adatokból látható, hogy korcsoportok szerinti bontásban az 51 és 55 év közötti 13,8 százaléka, illetve az 56 és 60 év közöttiek 14,6 százaléka keresett munkát magának. Ezek a számok – összevetve a többi korcsoporttal – kiugróan magas értéket jeleznek. Megállapítható, hogy az 50 év felettiek munkaerő-piaci segítsége, illetve a nyugdíjasok (testi, lelki, munka-) aktivitásának fenntartása elsődleges feladat Budaörsön. Formái még kidolgozatlanok. Mindez azért fontos, mert az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak. Nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Nem vállalható, hogy szüleink, nagyszüleink idős korukra nyomorogjanak.

### *b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)*

A Munkaügyi Központ által indított képzéseken felül az Önkormányzat elsősorban az idősek informatikai jártasságát segíti elő, amelyet a későbbiekben fejtünk ki részletesen.

## **6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés**

### *a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése*

Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést a kiterjedt, és az egész várost lefedő háziorvosi szolgálat biztosítja, és amint a korábbi fejezetekben kifejtésre került, a szakellátás elsősorban az Egészségügyi központban érhető el. A rendelők jellemzően akadálymentesítettek, közlekedés szempontjából könnyen megközelíthetőek.

Budaörs a lakossága számára ingyenes közlekedést biztosít két helyi körjáraton. A buszjáratok a jelentős csomópontokat, közösségi helyeket, temetőt, templomot, orvosi rendelőt, vásárlási lehetőséget biztosító helyeket érint, jelentősen megkönnyítve az idősek számára a fenti szolgáltatások elérhetőségét. A buszok alacsony padlós, modern, kisméretű járművek, amelyek nagy kihasználtsággal üzemelnek.

## Szociális ellátások

A számos, szociális rászorultsági alapon járó ellátáson kívül, kifejezetten idősek, 70 év feletti lakosok számára is rendelkezésre állnak speciális ellátások, melyek a következők:

- Szemétszállítási díjtámogatás: a szemétszállítási díj fizetését 120 literes edényméretig az önkormányzat átvállalja annak a 70. életévét betöltött, a lakásban életvitelszerűen lakó kérelmezőnek, aki kizárólag egyedül, házastársával, élettársával, vagy fogyatékkal élő hozzátartozójával él. 2012. évben: 985 fő részesült a támogatásban.
- Karácsonyi támogatás A karácsonyi támogatás az idős személyek részére biztosított egyszeri támogatás. Karácsonyi támogatásra jogosult az a személy, aki Budaörsön bejelentett lakóhellyel rendelkezik, 70. életévét tárgyévben betöltötte, saját jogú nyugellátásban, hozzátartozói nyugellátásban, rokkantsági ellátásban vagy időskorúak járadékában részesül, valamint a havi nyugellátása 100 ezer forintot nem haladja meg. A támogatás mértéke évente egy alkalommal 10.000,- Ft. 2011. évben 1079 idős személy részesült a támogatásban.
- A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. 2012. évben 541 fő jogosult a közgyógyellátásra.
- Az Önkormányzat szociális természetbeni juttatásként, az Önkormányzattal szerződésben álló szolgáltató útján kedvezményes üdülést biztosít. Kedvezményes üdülésre az a személy jogosult, aki:
  - a. saját jogú nyugellátásban (62. életévét, illetőleg a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy)
  - b. átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rokkantsági nyugdíjban (52. életévét betöltött személy) részesül és a támogatás iránt kérelmet nyújt be.A kérelem a tárgyév február 28-ig nyújtható be. 2012. évben 15 fő vett részt a kedvezményes üdülésen.

## Szociális étkeztetés

Budaörs város Önkormányzata a Máltai Szeretetszolgálattal kötött ellátási szerződés alapján szociális étkeztetést azoknak a rászorultaknak biztosít, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

2012.-ben kor alapján 107 fő részesült az ellátásban.

### b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Több éves hagyomány, hogy az önkormányzat szervezi azon rendezvényeket, melyeken a nyugdíjasokat, időseket köszöntik. Az Idősek Világnapján műsoros délutánra hívja meg őket, míg az Idősek Karácsonya rendezvényén - a műsoron, vendéglátáson túl - a nyugdíjasok egy része pénzügyi támogatásban is részesül.

Jelen tanulmány 3.7. pontjában (Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása) már kitértünk a városban fellelhető kulturális létesítményekre. A városban jelen levő közösségi házak, művelődési központ életében fontos szerepet tölt be az időseknek szóló programok lebonyolítása, valamint az önszerveződés keretében létrejött csoportosulásoknak, mint pl. a Piros Rózsa Dalkör is helyt adnak.

### c) idősek informatikai jártassága

#### Digitális esélyegyenlőségi támogatás

A szociálisan rászorultak számítógépes információs-csatornákhoz hozzáférése, ezáltal a digitális esélyegyenlőségük biztosítása. 2012. évben 48 fő volt jogosult a támogatásra.

#### Digitális esélyegyenlőségi programok

Budaörs város élen jár a digitális esélyegyenlőség megteremtésében, és különösen nagy figyelmet fordít az idős emberek társadalomba való integrálására. Ennek érdekében az elmúlt években, sőt évtizedben (!) több programot is megvalósított az önkormányzat.

#### Számítógép szenioroknak

Az első fontosabb lépés Budaörs életében a digitális esélyegyenlőség megteremtése felé, hogy az önkormányzat elhatározta, lecseréli 3 évnél idősebb számítógépeit. A város azon nyugdíjas lakosai, akik részt vettek az önkormányzat által szervezett ingyenes számítógépes tanfolyamon, pályázhattak a gépekre. A képzésben résztvevők kérése volt, hogy szeretnék, ha otthon is lehetőségük lenne tovább folytatni a tevékenységet. Ezért döntött úgy az önkormányzat képviselő testülete, hogy a Polgármesteri Hivatal használt, de jól működő gépeit a nyugdíjasoknak pályázat útján átadja.

A támogatási program azokat segítette, akik a számítógépes tanfolyam elvégzésével már bizonyították határozott szándékukat arra, hogy az Internetet használni akarják. Az első pályázaton 30 számítógép került kiosztásra. A pályázaton előnyben részesültek a tanfolyamot elvégzők, az alacsony jövedelemmel rendelkező egyedül élő nyugdíjasok és azok, akik már rendelkeztek internet előfizetéssel vagy tervezték a szolgáltatás bekötését. A pályázatokat Bizottság bírálta el. A nyugdíjasokhoz – a pályázat sikeres lezárásával – az önkormányzat szállította ki a számítógépeket. A polgármesteri hivatal informatikusai a gépek otthoni beállításában segítséget nyújtottak. A pályázat célja volt továbbá, hogy az idős emberek az interneten keresztül részt vegyenek a helyi civil nyugdíjas klubok és szervezetek segítségével a város társadalmi életében, az interneten található információkkal segítsék azokat a nyugdíjas társaikat, akik nem vettek részt tanfolyamon.

Mivel minden önkormányzati hivatal időről-időre lecseréli számítógép állományát, ezért csak figyelem kérdése, hogy a leselejtezett, de otthoni használatra még alkalmas számítógépek szociális szempontokat is figyelembe véve kerüljenek újrahasznosításra.

#### Netező nyugdíjasok a közösségért

A program célcsoportja az érdeklődő és aktivizálható nyugdíjas korosztály volt. A város Önkormányzatának célja új lehetőségeket teremteni az idős emberek problémáinak enyhítésére, megoldására, valamint az elszigeteltség, beszűkülés, feleslegesség érzése megelőzésére. A résztvevők számára biztosítja, hogy ingyenesen hozzáférjenek az informatikai eszközökhöz és szolgáltatásokhoz, képzést és segítséget nyújt azok igénybevételéhez. A megszerzett tudásukat hasznosíthatják ügyeik intézésében, amelyhez szintén támogatást kapnak. Jelentős szerepe van családi, baráti, generációs kapcsolatok ápolásában. A nyugdíjasok által megszerzett tudás hasznosítható az önkormányzati és egyéb hivatali ügyintézésük lebonyolításában. Elsősorban azok az idős emberek vesznek részt a programban, akik már elvégezték a tanfolyamot. A klubszerűen működő program lehetőséget ad az idős embereknek megismerni az internet használat előnyeit és megismerni az internet nyújtotta előnyöket. A program célja az idős emberek megtanítása az információs technológiák használatára, valamint az internet nyújtotta előnyök megismertetése és használata önmaguk és a közösség számára.

#### Telekuckó

Az Önkormányzat nemcsak a számítógépes ismereteket és az internet tanulást kínálta az idős embereknek, hanem húsz óra ingyenes internet használatot is biztosított. Így a tanfolyamon résztvevők gyakran visszajárnak a Telekuckóba gyakorolni. A Telekuckót 2003-ban a városközpontban, jól megközelíthető helyen alakította ki az Önkormányzat. Ez a hely lehetőséget biztosít a város lakosainak internet használatra kedvezményes áron, valamint különböző információs szolgáltatásokat is igénybe lehet venni. Ingyenes jogi tanácsadás, információszolgáltatás stb. működik. A Telekuckó működtetését az önkormányzat egy szolgáltatóval kötött szerződés útján biztosítja.

A Telekuckó adott terepet Magyarországon elsőként az IT-mentoráláshoz, azaz az IKT elsajátításának és használatának személyes segítségével. Az elsődlegesen a támogatott képzésekhez kapcsolódó személyes segítség szinte folyamatos segítő kapcsolatot jelent a kezdő felhasználók és a Telekuckó munkatársai között. Az IT-mentorálás – mint közszolgáltatás – innen indult el, egy országos fejlesztési program keretében. Több kormányzati szerv is felfigyelt erre a fejleményre (pl. MEH, IHM, SZMM, FVM) és építette be stratégiájába, programjaiba a megoldást.

#### 6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Budaörs város közigazgatási területén 2 idősek otthona működik, melyek teljeskörű ápolást, gondozást nyújtó intézmények. Az egyik otthon önkormányzati tulajdonú, a másik magántulajdon.

Magyar Evangéliumi Testvérközösség Idősek Otthona (Budaörs, Zombori u. 68-70.)

Az Önkormányzat és a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség által megkötött ellátási szerződés értelmében az Idősek Otthona a nyugdíjkorhatárt betöltött, saját otthonában, környezetében önmagáról gondoskodni nem tudó, ápolásra, gondozásra szoruló személy részére nyújt ellátást. A 48 férőhelyes intézményben – többségében két személyes szobákban – 42 férőhelyen idősek tartós elhelyezése, 6 férőhelyen idősek átmeneti elhelyezése biztosított.

**Férőhely:** 42 férőhelyen idősek tartós elhelyezése  
6 férőhelyen idősek átmeneti elhelyezése történik

**Várólista:** 30 fő vár tartós elhelyezésre  
19 fő vár átmeneti elhelyezésre

Az épület Budaörs Város Önkormányzat tulajdona, de a Magyar Evangéliumi Testvérközösség működteti. A gondozás térítési díja 92 400,- Ft.

A 2012. évben

- beköltözők száma: 20 fő (ebből átmeneti ellátást 7 fő vett igénybe),
- nemek szerinti megoszlása 2012. dec. 31-én: 38 nő, 9 férfi,
- átlagéletkor: 84 év, a legfiatalabb lakó 58 éves, a legidősebb 99 éves,
- családi állapot szerint: özvegy 35 fő, elvált 8 fő, házas 1 fő, hajadon 3 fő,
- a családdal való kapcsolattartás szerint: rendszeresen (hetente legalább 1 alkalommal) látogatnak 36 főt, havonta kerül sor a látogatásra 6 főnél, 2-3 havonta 2 főt, egyáltalán nem 3 főt,
- egészségi állapotuk alapján: teljes ellátást igényel 17 fő, részlegesen önálló 20 fő, ellátásában kis segítséget igényel 10 fő.

Az intézmény színvonalas körülményeket biztosít az idős embereknek.

Biztosítják a hitélet gyakorlásának a feltételeit. Rendszeres foglalkozások: az irodalmi kör, nótakör, kreatív délután, mozi délután, sajtó délután, egészség délelőtt, süti-klub, recept-klub. Rendszeresen szerveznek külső és belső programokat, a Jókai Mór Művelődési Ház által tartott rendezvények látogatása állandó program az idősek számára. Gyakori a kamaraerdei óvodások látogatása, akik mondókákkal, dalokkal és körjátékokkal kedveskedtek az időseknek.

A budaörsi önkormányzat által építtetett, és berendezett modern épületben, többségében kétágyas szobákban, barátságos környezetben biztosítja az intézmény az elhelyezést. A szobákat az idősek igényeihez igazított berendezési és felszerelési tárgyakkal, szobánként beépített szekrénnel, minden szobához közvetlen fürdőszobával látták el. Minden szobában hűtőszekrény, televízió, telefon szolgálja a lakók kényelmét. Az intézmény biztosítja a rendszeres tisztálkodást, a tiszta, higiénikus környezetet. A földszinten teakonyha, orvosi szoba, ebédlő, társalgó, terasz, az emeleten nővérszoba, társalgó, könyvtár, foglalkoztató helyiség, betegszoba, amely alkalmanként a látogatók fogadására (esetleges ott alvásukra is) alkalmas, és irodák állnak rendelkezésre. Az épület biztonságos, teljes körűen akadálymentes, a folyosók kapaszkodókkal vannak ellátva.

Ahhoz, hogy az intézményben lakó idősek veszély esetén azonnali segítséget tudjanak kérni minden szoba és mellékhelyiség nővérhívóval ellátott.

Az ebédlő, társalgó kijárata nagy ajtókkal a teraszra, a kertbe nyílik. A közvetlen zöld környezet, a kert az épülettel összekötő nagy terasz alkalmas arra, hogy alkonyaikor az idősek kiüljenek, beszélgessenek. A nyári rendezvényeiken is jól tudták hasznosítani az épület ezen adottságát. Nyáron jó idő esetén sokan a teraszon fogyasztják el az ebédjüket. A földszinti szobák egy részéhez kis terasz is tartozik.

Az intézményhez tartozó hátsó kert a lakók sajnós állapotuknál fogva már nem képesek használni, így csak az elől lévő kertrészben időznek többet. Nyáron a kertben felállított pergola alá tudnak kiülni a lakók hűsölni, beszélgetni, valamint a programok, rendezvények során is jól tudják hasznosítani. A hátsó kertben gondoztak egy kis veteményest, ami friss zöldséggel látta el az intézmény konyháját.



A napi háromszori étkezést (igény szerint ötszörit) önálló konyha működtetésével biztosítják, diétás választékkal: epe- és májkimélő, cukorbeteg diéta, szükség esetén pépes ételkészítés. Kiemelt figyelmet fordítanak a folyadékbevitelre.

Az egészségügyi ellátást, az ápolást-gondozást, az egészség védelmét, a rendszeres életmódbeli, egészségi tanácsadással, a betegségek és azok következményeinek megismerésével segítik, hetente egyszer „egészségdélután” keretében. Betegség esetén fontos az egészségi állapot mielőbbi helyreállítása, az önellátás mértékének erősítése, az elvesztett vagy károsodott funkciók helyrehozatala, a korszerű ápolás, fizikai és mentális ellátás. Gyakran tapasztalható, hogy az átmeneti ellátást igénybevevő ellátottak már rendkívül leromlott, rossz egészségi állapotban igénylik az ellátást.

Egészségügyi ellátás keretében az intézmény gondoskodik az ellátást igénybe vevő:

- rendszeres orvosi felügyeletéről,
- szükség szerinti ápolásáról,
- szakorvosi ellátáshoz való hozzájárulásról,
- kórházi kezeléshez való hozzájárulásról,
- a hatályos rendeletben meghatározott gyógyszer ellátásról,
- gyógyászati segédeszközök biztosításáról.

Az egészségügyi ellátást az intézmény által alkalmazott háziorvos, valamint az egészségügyi alapellátás és szakellátás biztosítja. A háziorvos mellett havi 2 alkalommal pszichiáter rendel az intézményben, segítve a lakók mentális gondozását, gyógyszerelését, különösen a demens betegek problémáinak közös megoldását. Fontosnak tartják az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartását, ezért a rendezvényekre meghívják a hozzátartozókat, és igyekeznek különböző külső programokat biztosítani lakók részére.

Élet-hossz Idősek Otthona (Budaörs, Kőfajtő u. 6-8.)

(magántulajdon, nincs szerződéses kapcsolata az Önkormányzattal)

Férőhely:	75 fő
Bentlakó idősek száma:	73 fő
Várólista:	0
A térítési díj:	165 400,- Ft.

## 6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősödés kezelésének átfogó rendezéséhez szükséges a problémák további azonosítása: egészségügyi, szociális, szabadidős, foglalkoztatási kérdésként jelenik meg.	A kérdések nem horizontális idősügyi problémaként jelennek meg, hanem különböző problémák egyedi felbukkanásakor. Az Önkormányzat több munkatársa is részt vállal ebben a munkában.
Aktív idők (nyugdíjasok) foglalkoztatásának segítése	Szeniorokat foglalkoztató alapítványok, egyesületek keresése, meghívása vagy létrehozása, hasznos tevékenységek elvégzésére. szenior vállalkozások támogatása.
Az idősklub méltó helyének kialakítása. Hat nyugdíjasklub működik a városban. A jelenlegi elhelyezésük csak átmenti. Az elérhető ingatlanok hiánya és az iskolások elhelyezése teszi bizonytalan a kérdés.	A védett műemléki épület, Posta lehet a megoldás a nyugdíjasoknak a jövőben, hiszen még nagy udvar is csatlakozik hozzá. Ez is a középtávú terv része.
Az önkormányzati idősothton várólistája 100 %-os	Az önkormányzat megvásárolt egy közeli ingatlant. Források függvénye a középtávú terv az idősothton kapacitásbővítése.

## 8. 7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

### 7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Budaörsön az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a fogyatékkal élők helyzetére különösen azután, hogy az előző HEP ezt a területet emelte ki a fejlesztendő irányokban. A város irodával, infrastruktúrával, szolgáltatásokkal, otthonokkal, közvetett és közvetlen támogatásokkal, Támogató Szolgálat fenntartásával segíti a fogyatékosok szervezeteit, a jóléti intézményeiket, társadalmi integrációjukat. A fejlesztésben leginkább a társadalom figyelmének fokozása lehet prioritás, az érzékenyítés, a segítő módszerek átadása. Ehhez szükség van a pedagógusok és a helyi média támogatására is. Az elmúlt években megvalósult a Városháza és a közintézmények akadálymentesítése. A városban sok helyen jól láthatók a mozgássérültek számára fenntartott parkolók. Sokéves hagyománya van az érzékenyítésnek a városban, s a fogyatékkal élő rendezvényein a polgármester és a város vezetése rendszeresen személyesen van jelen.

a) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Támogató Szolgálat

Az 1993. évi III. törvényben rögzített szakmai szempontok alapján – egy szociálpolitikus, három szociális munkás és kettő gépkocsivezető – mint Támogató Szolgálat két feladatot lát el:

- szállító szolgálat
- személyi segítség

Szállító szolgálat

A szállító szolgáltatás célja az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, és közszolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése, a fogyatékos személy iskolába, munkába járásának biztosítása. Az igénybejelentéskor az ügyfél jelzi a szállítás időpontját, célját, eszköz-szükségletét (kerekes-szék), valamint a kísérő iránti igényt.

A megállapodással rendelkező ügyfeleket előre egyeztetett időpontban szállítják. Az ellátottaknak nyújtott szolgáltatást rugalmasan teljesítik, indokolt esetben munkaidőn (8-16) túl is.

#### Személyi segítés

A személyi segítő a fogyatékos személy aktív közreműködésével segítséget nyújt családon és társadalmon belüli integrációhoz. Ennek során lehetővé teszi a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, segítséget nyújt a munkavállalásban, valamint a tanulmányok, a szabadidős tevékenységek gyakorlásában.

A Támogató Szolgálat szállító szolgáltatását egy akadálymentesített, 9 személyes OPEL Vivaro személygépjárművel, valamint egy Opel Combo típusú személygépkocsival biztosítja.  
A Támogató Szolgálatot 2012. évben 92-en vették igénybe.

#### A Támogató Szolgálat igénybe vevőinek száma

Ellátottak száma	97
Ebből:	
Új ellátottak száma	19
Régi ellátottak száma	78

#### Az ellátottak életkor és nemek szerinti megoszlása a 2012. évben

	0-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18-39 éves	40-59 éves	60-64 éves	65-69 éves	70-74 éves	75-79 éves	80-89 éves	90-x éves	Összesen
Férfi	2	2	2	5	7	3	2	4	1	3	1	32
Nő	0	3	0	5	11	5	6	4	5	24	2	65
Összesen	2	5	2	10	18	8	8	8	6	27	3	97

Budaörs Városban a szolgáltatás iránt egyre nagyobb igény mutatkozik. A rendszeres ellátottak között 7 tanköteles korú gyermek van, akiket iskolaidőben reggel és délután szállítanak az oktatási intézmény és az otthonuk között.

#### Az ellátottak fogyatékoság szerinti megoszlása

Fogyatékoság típusa	
Látási fogyatékos	13
Hallás fogyatékos	3
Értelmi fogyatékos	1
Mozgásszervi fogyatékos	38
Autista	4
Halmazottan fogyatékos	4
Egyéb (magasabb összegű családi pótlékban részesülő gyermekek, korúkból és betegségeikből adódó fogyatékoság miatt ellátott idős emberek)	34
Összesen	97

#### A személyi segítés formái és az alkalmak száma a 2012. évben

Személyi segítést igénybe vevők száma	81
Összes személyi segítési alkalmak száma	2118
Ebből:	
Orvoshoz kísérés	92

Megbeszélés orvossal	118
Kórházi látogatás	6
Gyógyszer beszerzése	132
Bevásárlás	77
Kísérés	1335
Felügyelet	38
Ügyintézés	377
Gyógyászati segédeszköz beszerzése	15
Kulturális tevékenység, közösségi program (múzeum, színház, stb.)	17
Házon belül végzett segítő tevékenység	185
Sétáltatás, levegőztetés	21
Közösségi program (fejlesztő játszótér)	45
Fajlagos szám (összes alkalom/ellátottak száma)	26,14

A Támogató Szolgálat nagy hangsúlyt fektet közösségi programok szervezésére. A 2012. évben a Buda Környéki Látássérültek Közhasznú Egyesületével összefogva tavasszal és ősszel kirándulást szervezett látássérült ellátottaink számára. Tanköteles korú ellátottaknak (5-17 éves korosztály) 2012 augusztusában heti két alkalommal fejlesztő játszótér tartottak. Ezeken a foglalkozásokon rendszeresen 5-6 gyermek vett részt. A szolgálat 2012-ben is részt vett az Empátia napon, ahol elsősorban a résztvevők helyszínre, illetve hazaszállításában segédkeztek. ....

## 7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek részére nyújtható támogatásokkal (Fogyatékosági támogatás, Rokkantsági járadék, Közlekedési kedvezmény, Parkolási igazolvány) kapcsolatban a Családsegítő Szolgálat és a Támogató Szolgálat, valamint a fogyatékkal élők helyi civil szervezetei látják el információval a rászorulókat, valamint nyújtanak segítséget az ellátás igénylésében is. A fent felsorolt támogatásokat nem önkormányzat folyósítja, vagy nyújtja. Az Önkormányzat, amennyiben lakosságszáma alapján kötelezett, az alap és szakosított ellátási formákat valósítja meg a településen. Budaörs az alapellátási formákkal rendelkezik.

## 7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

### a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az elmúlt években az akadálymentesítő munka, s az alábbi intézmények számára adott megoldást. Amennyiben fennmaradnak ezt a célt szolgáló pályázatok, Budaörs továbbra is folytathatja ezt a tevékenységét.

#### *Akadálymentes intézmények, épületek Budaörsön*

Városháza, Szabadság út  
Városi Uszoda Sportcsarnok és Strand, Hársfa utca  
1.sz Általános Iskola, Hársfa utca  
Holdfény Óvoda, Holdfény utca  
Pitypang bölcsőde, Dózsa György utca  
Kamaraerdei Óvoda  
Kamaraerdei közösségi ház  
Vackor Óvoda

*Elkészült tervek az akadálymentesítésre, de még megvalósításra váró munkák.*

Fejlesztő napközi (Farkasréti u. 55.)  
JMMK színház (Szabadság út 26.)  
Nevelési tanácsadó (Budapesti u. 54.)  
JMMK közház (Lévai u. 34.)  
Régészeti kiállítás (Károly király u. 2.)  
Illyés Gyula gimnázium (Szabadság út 162.)  
Herman Ottó Általános Iskola (Ifjúság u. 6.)

b) Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

Budaörs város Önkormányzata tulajdonában álló épületben a Máltai Szeretetszolgálat által üzemeltetett nappali intézmény a tizennyolcadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. Az Otthon célja, hogy a fogyatékkal élő személyek fizikai, szellemi, mentális állapotából származó társadalmi hátrányai csökkenjenek, életminőségük javuljon, minél önállóbb és teljesebb életet élhessenek.

Legfontosabb célkitűzés, hogy segítséget nyújtsanak azoknak a családoknak, ahol fogyatékkal élő, iskolarendszerben nem, vagy már nem tanuló gyermek vagy fiatal felnőtt él.

A Napközi Otthonban 2012-ben 12 fogyatékkal élő személyt láttak el.

Az ellátottak összetétele fogyatékoságuk szerint:

- 1. csoportú rokkant, enyhe mentális retardatio 1 fő
- súlyos mozgásszervi fogyatékos, ép intellektusú 2 fő
- Down szindrómás súlyos mentális retardatio, mozgásszervi érintettséggel 2 fő
- Down szindrómás közép-súlyos mentális retardatio 1 fő
- halmozottan fogyatékos, ápolásra szoruló súlyos mentális retardatio 1 fő
- közép-súlyos mentális retardatio, mozgásszervi érintettséggel 1 fő
- halmozottan fogyatékos, súlyos mentális retardatio 1 fő
- súlyos mentális retardatio, mozgásszervi érintettséggel 1 fő
- autizmus, enyhe mentális retardatio, reziduális szkizofrénia 1 fő

A Napközi Otthon hétfőtől péntekig, 7-16 óra között ad lehetőséget a gondozottak napközbeni bent tartózkodásra. Napi háromszori étkezést biztosítanak, melynek teljes költségét az intézmény állja, így is segítve ellátottak életkörülményeit.

A szakmai munka keretei között fontos, hogy az ellátottak megszerzett képességeiket szinten tartsák, s az elért tudásszintjük elvesztésének ütemét lassítsák. A fejlesztő munkát gyógypedagógus végzi, aki naponta tart foglalkozásokat. A foglalkozásokon nemcsak a munka során elért eredményeket és ennek örömet élhetik át az ellátottak, hanem a szenzomotoros képességeik is fejlődnek. Mindenki saját szintjének megfelelő munkában vesz részt, így készül szőttes, szalvéta kép, üvegfestés, terméskép, gyöngy lánc, agyagedény, stb.

A kézművesség nagy öröm számukra, érezhetik azokat az elismeréseket, amiket a környezetük ad számukra. Ilyen elismerésben részesültek 2012 szeptemberében, egy kiállítás keretében, melynek a Budaörsi Polgármesteri Hivatal épülete adott otthont. Itt megmutathatták a nagy közönség számára is, hogy fogyatékoságuk ellenére el tudnak készíteni olyan eszközöket, amelyeknek nemcsak szépségük, de kereskedelmi értékük is van.

A kétkezi munka végigkíséri az évet a napköziben, ugyanis az évszaknak megfelelően hol kint a szabadban, hol bent dolgoznak az ellátottak. Elsajátítják a kertészkedés fortélyait, virágültetés, locsolás, növények ápolása közben figyelhetik meg a természet változásait. Nyáron és ősszel pedig együtt szedik le a termést, amit azonnal elfogyasztanak vagy például télire lekvárt főznek belőle. Ezek a munkálatok lehetővé teszik, hogy saját családjukban is besegítsenek a hasonló munkában, természetesen mindenki saját képességeinek megfelelően.

Rendszeresen látogatják a városi színházat, eljutottak a Sajtófotó kiállításra, s látták már a Nemzeti Múzeum állandó kiállítását, Csodák Palotáját és a Fővárosi Állat és Növénykertet is. Az egészségügyi ellátással összeegyeztetve hetente két nap gyógytornász jár a napközibe, és segít a mozgásrendszer épen tartásában.

### Civil szervezetek

#### Bulake

A Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete a legaktívabb civil szervezetek közé tartozik. Annak ellenére, hogy budaörsi (és környéki) civil akciócsoport, hírneve országosnak tekinthető. A szervezet egyszerre végez érdekvédelmi, szabadidős, társadalom-érzékenyítő és munkahelyteremtő tevékenységet. Tagjaik számára rendszeres havi klubokat szerveznek, évente életmódtáborba vonulnak. Járják Budaörs és Budapest iskoláit – tavaly 300 diákkal találkoztak -, a vakok életét mutatva be, s részt vesznek Budaörs minden megmozdulásán. Mintegy 40 kulturális kirándulást szerveztek tagjaiknak, amelyekben fő helyen színház és múzeumlátogatás áll, de a bátrabbak indián kenuzáson is részt vehettek. Az egyesület részt vállalt a város és szolgáltatói akadálymentesítési projektjeiben is. A BULAKE egyik fő tevékenysége a 18 fő számára munkát biztosító foglalkoztatási projekt. Gyógymasszőreik segítettől segítő szerepbe kerülnek munkavégzésük során. Az Egészségházzal kötött együttműködés értelmében, a beutalóval hozzájuk érkezett kliensek kedvezményes áron jutnak ehhez az egészségügyi szolgáltatáshoz, bővítve a város egészségügyi palettáját. Összesen 6234 alkalommal végeztek kezeléseket 2012-ben.

#### Közhasznú Alapítvány a Dadogókért

Alapítványnak fizetett alkalmazottja nincs, tevékenységét fennállása – 1994 - óta önkéntesek bevonásával látja el. Működésüket adományokból és pályázatokból finanszírozzák.

Terveik között szerepel tevékenységünk vállalkozásokkal történő kiegészítése (oktatás, terápia, felnőttképzések szervezése), amely hozzájárul szervezetük önellátásához. Az alapítvány működésének átalakítása zajlik. Ennek legfontosabb eleme, hogy a felvilágosító, tájékoztató munka mellett az eddiginél nagyobb szerepet kap a jövőben a szakmai közélet felé fordulás (konferenciák, workshopok szervezése), akkreditált képzések indítása, valamint az érintettek számára terápia és oktatás szervezése.

Kiadványokkal, rendezvényekkel és táborok szervezésével igyekeznek segíteni a beszédészlelési zavar, diffúz diszlália, hadarás, dadogás, és ezek kombinációiban szenvedő gyermekek gyógyulását, a hozzátartozók segítségét a probléma leküzdésében.

Anyanyelvi nyári napközis kalandtáborokban a fő cél a beszédhibás és ép beszédű gyermekek integrált elhelyezése, a szabadidő változatos és tartalmas eltöltése, intenzív, személyre szabott anyanyelvi fejlesztés, beszédjavítás beszédfejlesztés. Szakmai szempontból valamennyi tábor elérte kitűzött célját, és Budaörs Város Önkormányzatának támogatásának köszönhetően pénzügyileg önköltséges volt, vagyis nyereséget nem hozott, de a költségeik megtérültek.

Évente naptárt bocsátanak ki a következő évi programjaikat ismertető füzet mellékleteként.

2003. óta minden évben meghirdetik az „Ej, mi a kő?” c. Kavics- és Kódíró Pályázatukat, amelyre számos gyönyörű alkotás érkezik az ország minden tájáról. Az eredményhirdetésre az éves szakmai konferencia ad alkalmat.

Évente szakmai konferenciát szerveznek ahol országosan ismert szakemberek tartanak előadásokat. A résztvevők túlnyomó részben logopédusok, de jelentős a pszichológusok és a fejlesztő pedagógusok száma is. Az egyetemi hallgatóknak és a határainkon kívül élő kollégáknak kedvezményes részvételi díjat ajánlanak, a szervező iskola valamint a Budaörsi Logopédiai Intézet tanárai pedig ingyenesen hallgathatják az előadásokat.

#### Mozgáskorlátozottak Budaörsi Egyesülete és Klubja

2004-ben alakultak egyesületté, ezt megelőzően egy országos hatáskörű érdekvédelmi csoport részeként működtek, mely tovább tagozódott helyi szervezetekre, klubokra, csoportokra.

Az elsődleges feladatuk az érdekképviselet. Céljuk a városban élő fogyatékosok bevonása az egyesület életbe, segítve jogi, egészségügyi, és a mindennapi gondjaikban.

A mozgáskorlátozottaknak szinte az egész élete több szempontból is speciális. A sokrétűségük a sok egymástól való eltérés, az egyének sajátos problémájából adódóan határozza meg igényeiket. A

speciális voltak talán egy mondatban úgy határozható meg, hogy bonyolultabb és lassúbb az egész életritmusuk, ez több körülményt és nagyobb anyagi eszközt igényel minden szervezett megmozdulásuknál.

2012-ben 93 fős tagságuk volt, majdnem teljes létszámban nyugdíjasok.

20013. évi programjaik:

- Kirándulás, gyógyfürdő látogatással
- Szabadidős rendezvény minden páratlan hónapban
- A hetenkénti klubdelutánok folyamatosak, ahová minden hónapban egy számukra fontos vendéget hívtak
- Részt vettek más egyesületek rendezvényein, Budaörsön és a környező településeken illetve a régió belül
- Szeptemberben a 11. Empátia napra került sor
- Rokkantak napja
- December közepén *elő-karácsonnyal* zárják az évet.

#### 7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A segítő szervezetek fokozottabb figyelmet igényelnek, szolidaritást, együttműködést	A közösségi, a gyakorlati, Budaörsért végzett munka támogatása lenne fontos a civil szervezetek általános támogatása helyett
A közintézmények akadálymentességének hiánya	Akadálymentesség megvalósítása a közintézményekben

## 8. Konzultáció, nyomon követés és nyilvánosság biztosítása

Budaörs város Önkormányzata Városi Esélyegyenlőségi Fórumot hoz létre, amiben az Önkormányzat képviselői, felelősei és az önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői és a civil partnerek is részt vesznek. A Fórum feladata az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának felügyelete, a szükséges módosítások kezdeményezése, az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan a konzultáció biztosítása.

Az Önkormányzat évente készít monitoring jelentést az Esélyegyenlőségi Program megvalósulásáról és az közzé teszi a honlapján, illetve megküldi a társadalmi partnereknek. Az egyes intézkedések végrehajtása során az önkormányzat konzultál az érintett társadalmi partnerekkel. A monitoring jelentés elkészítésének és a nyilvánosság biztosításának felelőse: Jegyző

Az Önkormányzat két évente felülvizsgálja az Esélyegyenlőségi Programot és – a bekövetkezett változásoknak megfelelően – a helyzetértékelést, a célkitűzéseket és az akcióttervet módosítja.

## Kötelezettségek és felelősségi körök

Az Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának irányításáért felelős vezetőnek kijelöli a Polgármestert. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósításnak irányítója: Képviselőtestület Az önkormányzat gondoskodik arról, hogy az Esélyegyenlőségi Program rá vonatkozó célkitűzéseit és intézkedéseit minden érintett intézményvezető és az Önkormányzattal szerződésben álló érintett partner megismerje és a rájuk vonatkozó előírásokat betartsa. Ennek ellenőrzését az Esélyegyenlőségi Program megvalósításának felelős irányítója ellenőrzi és szankcionálja.

Budaörs, 2013.....



1. számú függelék

**A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervei (HEP IT)**

2. számú függelék Táblázatok

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők		
Gyermekek		
Idősek		
Nők		
Fogyatékkal élők		

**2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)**

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje
<b>I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége</b>							
1							
2							
3							
...							
<b>II. A gyermekek esélyegyenlősége</b>							
1							
2							
3							
...							
<b>III. A nők esélyegyenlősége</b>							
1							
2							
3							
...							
<b>IV. Az idősek esélyegyenlősége</b>							

1							
2							
3							
...							
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége							
1							
2							
3							
...							

### 3. Megvalósítás

#### A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

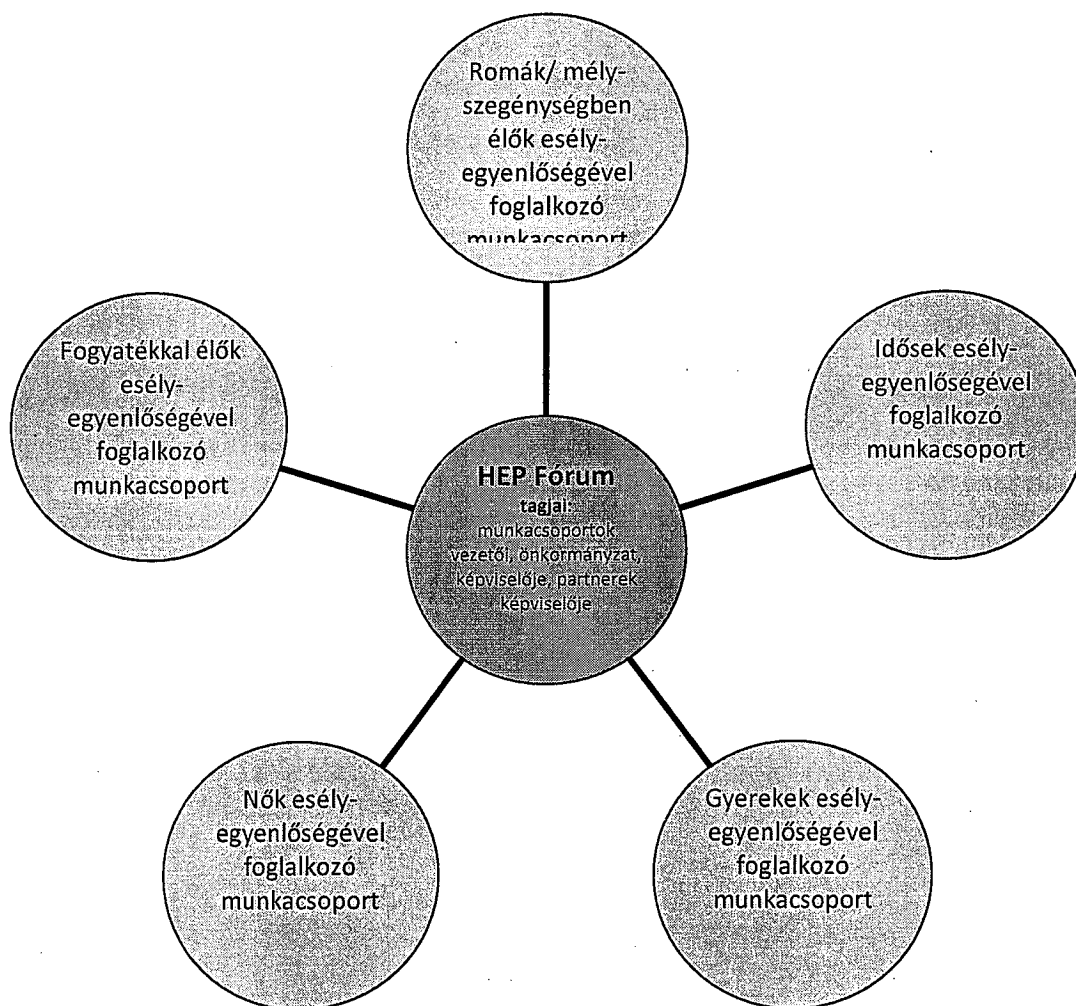
#### A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.



#### A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

## Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

## Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

## Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről ..... felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével...
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyekre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

## Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelőseitől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

#### 4. Elfogadás módja és dátuma

I. A .... város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően ..... város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és ..... számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

9.

Dátum

Aláírás

A..... Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

10.

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

11.

### HEP elkészítési jegyzék<sup>3</sup>

NÉV <sup>4</sup>	HEP részei <sup>5</sup>										Aláírás <sup>6</sup>
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

<sup>3</sup> Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

<sup>4</sup> A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

<sup>5</sup> A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

<sup>6</sup> Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.



## Intézkedési tervek

1.

Intézkedés címe:	Települési társadalomtérkép frissítése a problémák kezelésére
Feltárt probléma	Budaörs változó társadalmi összetétele, szociális helyzete nem pontosan ismert a döntéshozók számára.
Célok	A településen élők társadalmi összetételének, szociális helyzetének pontos megismerése. Rövidtávú cél: A meglévő adatok feltérképezése, összegyűjtése Középtávú cél: A társadalmi térkép elkészítése Hosszútávú cél: A társadalmi térkép ismeretében a problémák kezelése
Tevékenységek	Az adatok felkutatása, begyűjtése, új kérdőívek készítése, az adatok kiegészítése, összegzése, feldolgozása. Ha szükséges helyi rendeletmódosítás. Anyagi erőforrások megteremtése. Javaslatlattervek.
Résztvevők és felelős	Munkaügyi központ, Önkormányzat, szociális intézmények, civil szervezetek, oktatási intézmények, megbízott kutató csoport Polgármester, Jegyző
Partnerek	ugyanazok
Határidők	félév: adatgyűjtés 1 év: társadalmi térkép elkészítése 5 év : a javaslatok alapján a felmerülő problémák kezelése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Adatgyűjtés eredményeinek összehasonlítása, folyamatos beszámolás arról, hol tart az adatgyűjtés.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem áll elég adat a rendelkezésre. nem motiváltak az adatközlésre a felkért adatszolgáltatók. Az érdeklődés fenntartása, a folyamatos adatgyűjtéssel, határidők betartásának rendszeres ellenőrzése
Szükséges erőforrások	Humán, megfelelő szakemberek alkalmazása a térkép elkészítéséhez Pénzügyi, (saját és pályázati forrás ) Technikai